

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Benoy.

4. 7632 - Projet de loi portant transposition de la directive (UE) 2018/1972 du Parlement européen et du Conseil du 11 décembre 2018 établissant le code des communications électroniques européen et portant modification de la loi modifiée du 30 mai 2005 portant : 1) organisation de l'Institut Luxembourgeois de Régulation ; 2) modification de la loi modifiée du 22 juin 1963 fixant le régime des traitements des fonctionnaires de l'État

Den éischte Punkt um Ordre du jour vun de Mëtten ass de Projet de loi 7632 iwwert d'Ëmsetzung vun enger europäescher Direktiv am Kader vun den elektronische Kommunikatiounen.

An ech ginn d'Wuert direkt un de Rapporteur vun dem Projet de loi, den honorabelen Här Pim Knaff. Här Knaff, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Digitalisation, des Médias et des Communications

■ **M. Pim Knaff (DP), rapporteur.**- Här President, léif Kolleginnen a Kollegeen, wéi mir all wëssen, huet sech de Secteur vun den Informatiouns- a Kommunikatiounstechnologien iwwert déi leschten 20 Joer extrem verännert. Während déi traditionell Medie wéi de Radio an d'Televisioun lues a lues u Gewicht verluer hunn, sinn d'Onlinemedien ëmmer méi an de Virdergrond geréckelt. Et ass dofir wichteg, souwuel den europäesche Kader wéi och déi national Gesetzgeber reegelméisseg un d'Evolution vum Marché an den neien Technologien unzepassen.

Vun 2002 bis 2018 gouf den Telecomsektor op europäeschem Niveau vu véier separaten Direktive reguléiert. Sou goufen déi legal Kadermesuren, den Accès op d'Netzwerker, de Service universel an d'Autorisatioun fir d'Fournisseure jee weils an engem vun de véier Texter gereegelt.

2018 huet d'Europäesch Kommissioun dunn decidéiert, déi véier Direktiven ze moderniséieren an ënert der Form vun enger Directive unique ze publizéieren. Déi verschiddenen Artikelen goufen also an engem grouse Wierk regroupéiert: de sougenannte Code des communications électroniques. D'Zil vun der Direktiv 2018/1972 ass et, en eenheetleche Kader fir d'Reguléierung vun den elektronische Kommunikatiounsdéngschter an Netzwerker ze schaffen, den d'Realitéit vum europäesche Marché erëmspigelt.

Et ass allerdéngs wichteg ze erwänen, dass sech d'Direktiv net op den Inhalt vun den elektronische Kommunikatiounsservicer applizéiert. D'Contenue vun enger Radiosendung oder engem Télésprogramm ginn also natierlech net heiduerch gereegelt.

De virleiende Gesetzesprojet huet als Objet, den neie Code des communications électroniques an d'nationaalt Recht ëmzesetzen. Engersäits wäerte mir dofir d'Gesetz vum 30. Mee 2005 iwwert den ILR modifiéieren an anerersäits d'Gesetz vum 27. Februar 2011 iwwert déi elektronesch Netzwerker an d'Kommunikatiounsdéngschter abrogéieren.

Dëse Projet de loi verfollegt dobäi véier konkret Ziler:

Éischtens soll d'Mise en place vun neien Héichgeschwindegkeetsnetzer vereinfacht ginn, andeems de Staat déi néideg Konditiounen fir eng fair Konkurrenz assuréiert.

Hei dernieft sollen d'Reegelen iwwert d'Verdeelung vun de Frequenznotzungslizenzen méi kloergestallt ginn. Duerch eng besser Planungssécherheet sollen d'Operateuren derzou motivéiert ginn, an den Ausbau vum 5G-Reseau ze investéieren.

Drëttens wëllen d'Auteurs garantéieren, dass jiddwereen Zougang op e schnellen Internetservice huet, an dat zu engem abordabele Präis.

Zu gudder Lescht soll dann och de Konsumenteschutz gestärkt ginn, andeems een d'Tariffer vun den Telecomskontrakter méi transparent gestalt an de Verglach tëscht den Offeren vun zwee Providere méi einfach mécht.

Ouni ze vill an d'Detailer ze goen, presentéieren ech lech déi eenzel Punkte vun dem Projet de loi, déi gréisstendeels aus dem europäeschen Text iwwerholl goufen.

Déi éischt a wichtegst Modifikatioun betrëfft déi sougenannten Over-the-Top-Players oder OTT.

(Interruption)

Et handelt et sech heibäi ëm Ubidder vun Telekommunikatiounsservicer, déi net un de System vun der Numerotatioun gebonne sinn. Heirënnert falen zum Beispill Messenger-Servicer wéi de WhatsApp, de Facebook-Messenger oder Applikatiounen fir Video-Urlaff wéi Skype.

An Zukunft wäerten dës Servicer ënnert déi nämmelech Reegelen fale wéi déi klassesch Telekommuni-

katiounsservicer, also wéi d'SMSen an d'Urlaff. Engersäits mussen si dem ILR, dem Institut luxembourgeois de régulation, gewëssen Informatiounen matdeelen a sech de reegelméisseg Auditte vum Kontrollorgan ënnerwerfen. Anerersäits mussen si a verschiddene Fäll d'Interconnectivité tëschent hiren an de klassischen Telecomsdéngschter assuréieren.

D'Direktiv an dëse Projet de loi ginn ausserdeem vun enger ex-post-Regulatioun op en ex-ante-Kontrolle eriwuer. D'Zil vun dëse Mesuren ass et, déi grouss international Firms besser ënner Kontroll ze halen an ze evitéieren, dass sech zu Lëtzebuerg monopolistesche Tendenzen bilden. Et ass wichteg, dass mir eng fair an nohalteg Konkurrenz um Marché behalen, fir de Konsumenten e korrekten a präiswäerte Choix u Servicer ze bidden.

Den zweete Punkt vun dem Projet de loi schafft eng legal Basis fir d'Mise en place vun Héichgeschwindegkeetsnetzwerker. Den technologesche Fortschritt wäert an Zukunft ëmmer méi schnell a performant Wireless-Systemer ervirbréngen. Knapps hu mir de 5G, da gëtt scho vum 6G geschwat. Mir brauchen also e flexibel Gesetzeskader, den d'Entwécklung vun den nächste Wireless-Generatiounen fërdert a soumat de Prinzip vun der technologescher Neutralitéit respektéiert.

An engem drëtten Punkt ënnerstëtzt a vereinfacht dëse Gesetzesprojet d'Mise en place vu sougenannte Smallcells. Et handelt sech heibäi ëm relativ kleng a leeschtungsschwach Zougangspunkten op de mobil Reseau. De Konsument wëllt haut zu all Moment op e schnellen Internet kënnen zrëckgräifen, sief dat doheem, op der Aarbecht, am Fitness oder am Supermarché.

Fir dëser Demande gerecht ze ginn, brauche mir zousätzlech Point-d'accès op de mobil Reseau, an dofir wäerten déi kleng Zellen an Zukunft op verschiddenen ëffentlechen Plazen opgehaange ginn. Nieft der Mise en place vun neien Zougangspunkten op de 4G-Reseau vereinfacht dëst Gesetz och den Accès op d'Wifi-Netzwerker. Deemno wäerten all aktuell Zougangsbeschränkungen an Zukunft ewechfalen.

Komme mer elo zum véierten Punkt, der Erweiterung vum Service universel. D'Konzept vum Service universel regroupéiert en Ensemble u Servicer, déi all Bierger muss zur Verfügung gestallt kréien, fir um gesellschaftleche Liewe kënnen deelzehuelen, an dat zu engem abordabele Präis. De Service universel ass also eppes wéi e Sécherheetsfilet, den d'Bierger virun der sozialer Exklusivitéit bewaart. Am Kader vun dem Projet de loi sollen zwee weider Servicer bei dësen Ensembel derbäikommen, an zwar den Internetaccès an den Accès op e fixen Telefonsreseau.

D'Kommissioun war sech eens, dass e garantéierten Accès op de Service universel sollt am Detail duerchdiskutéiert ginn an eventuell souguer nach legislativ festgehalen ginn. Op d'Fro vu verschiddenen Membere vun der Kommissioun huet den SMC eis och confirméiert, dass d'Regierung amgaange wär, e complementairen Text auszuschaffen, fir, wéi gesot, den Accès op dee Service universel ze garantéieren.

Eng weider Fro, déi dëse Projet de loi probéiert ze regelen, ass déi kommerziell Notzung vum elektromagnétesche Wellespektrum. Fir d'alleréisch mussen mer sécherstellen, dass d'Verdeelung vun den Droits d'utilisation no objektiven, transparenten a faire Krittären geschitt. Doriwwer eraus mussen mir de Bierger eng gewësse Previsibilitéit a puncto Investissementen verschafen.

De Gesetzestext prezisiéiert, dass d'Betriber hir Nutzungsrechte souwuel verkafe wéi och verloune kënnen. Dës Lizenzen müssen allerdéngs eng minimal Dauré vu 15 Joer hunn, fir dass de Keefer respektiv de Locataire eng gewësse Planungssécherheet huet.

De leschte Punkt vun dem Projet de loi betrëfft de Volet vum Konsumenteschutz. D'Offere vun den Telecomsdéngschter sollen an Zukunft méi transparent a verständlech ginn an dofir kommen zwou nei Obligatiounen op d'Operateuren duer: Engersäits mussen si de Clienté virun der Konklusioun vun engem neie Kontrakt eng zsummeffaassend Lëscht iwwert déi abegraffe Leeschtungen a Konditiounen zoukomme loossen, anerersäits mussen se de Clienten e permanente Suivi vun hirer Consumatioun erméiglechen. Hei donieft wäert den ILR e gratis Tool schafen, mat deem d'Konsumenten d'Präisser an d'Qualitéit vun de verschiddenen Telecomsoffere matenee vergläiche kënnen.

Zu gudder Lescht wollt ech nach emol kuerz op déi verschiddenen Avisen agoen.

Souwuel d'ULC wéi och d'Chambre de Commerce an d'Chambre des Salariés begreissen, dass de Service universel op d'Internet- an d'Telefonsnetzer erweidert gëtt. Och déi nei Reegelen fir d'Telecomskontrakter gi vun de meeschte Partei gelueft.

D'Chambre de Commerce ënnersträicht ausserdeem, dass de Secteur an Zukunft vun enger méi

staarker Sécurité juridique profitéiert. D'Fërderung vun der Konkurrenz an der Transparenz géif souwuel de Konsumente wéi och de Bierger zegutt kommen.

Nieft dem positive Feedback goufen allerdéngs och e puer Kriticken opgeworf.

D'Chambre des Salariés zweifelt deemno, ob den ILR den néidege Poids huet, fir den Tech-Gigante wéi Facebook a Co nei Reegelen ze imposéieren an déi och ze kontrolléieren.

Am Syvicol ass et virun allem d'Autorité communale an d'Installatioun vun de Smallcells, déi fir Froe suergen.

De Staatsrot hat a sengem éischten Avis zéng Oppositionen formelles ausgesprochen, well eenzel Passagé vun der Direktiv net korrekt an hirem Sënn am nationalen Text iwwerholl gi waren oder well verschiddenen Artikelen géifen eng Insécurité juridique duerstellen. A sengen Amendementer huet de Ministère fir Digitalisatioun sämtlech Virschléi vum Staatsrot ugehall, soudatt déi zéng Oppositionen formelles nees konnten opgehewe ginn.

Fir weider Detailer verweisen ech lech op mäi schrëftleche Rapport an ech ginn heimat den Accord vun der demokratescher Fraktioun, net ouni awer alle Membere vun der Kommissioun a surtout hirem President an awer och de Mataarbechter vum Ministère Merci ze soe fir hir virbildlech Aarbecht am Sënn vun dem wichtegen Text. Merci.

■ Plusieurs voix.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- An ech soen dem Här Rapporteur Pim Knaff villmools Merci a ginn d'Wuert direkt weider un den éischten ageschriwwene Riedner, déi honorabel Madamm Viviane Reding.

Madamm Reding, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

■ **Mme Viviane Reding (CSV).**- Merci, Här President. Viru Joren, wéi mer nach an enger Telefoniezäit waren a wéi wéineg Konkurrenz um Marché war, ass dat grousst Gesetz komm, fir den Telecomsmarché der Konkurrenz opzemaachen, fir ze kucken, dass d'Telefonie kéint grenziwwerschreidend an Europa funktionéieren, an dat zu engem erschwéngleche Präis.

Dat war déi grouss Zäit, wou d'Handyen ugefaangen hunn. Haut si mer elo an der zweeter Etapp a mir maachen d'Reform vun der Reform, well haut hu mer nämlech nees e Schratt geholl: Mir sinn aus dem Handyszäitalter eraus an den Internetzäitalter eran an dofir ass et wichteg, dass dat nei Gesetz net nëmmen d'Telefonie reglementéiert, mee och den Internetaccès. Do wou et virdrun e Recht vum Bierger war, fir en Telefonszuschloss ze kréien, gëtt et elo e Recht vum Bierger, fir en Internetzuschloss ze kréien. Do wou an deem éischte Pak ufangs ganz vill insistéiert gouf op eng Protection des consommateurs, déi et deemools eigentlech nach net esou gouf, si mer elo an enger Verstärkung vum Konsumenteschutz a mir hunn e Batz virun eis leien, eng Hellewull vun techneschen Elementer: d'Notzung vun de Frequenzen, d'Reguléierung ex ante vun deene groussen Entreprene, e puer Gesetzzer an engem an d'Iwwerhuele vun enger Direktiv vun 2018, en Text vun e puer Honnert Säiten. Et war e Marathon an der Kommissioun. Mir hu laang an intensiv dorunner geschafft.

E Merci un de President, de Kolleg Arendt, fir déi Patience, déi e bewisen huet, e Merci un de Staatsrot fir déi vill Aarbecht, déi e gemaach huet, fir den Text ze verbessern, e Merci un d'Mataarbechter vum Ministère, déi a stonnelaangen, stonnelaangen, stonnelaange Kommissiounssätzungen op all Fro ëmmer eng Äntwert wousten. D'Resultat ass e modernt Gesetz fir dat digitaalt Zäitalter, mat deem mir als CSV selbstverständlech averstane sinn.

Ech brauch net méi op alleguerten déi technesch Elementer zrëckzegoen, Här President, well eise Rapporteur, den Här Knaff, dat exzellent gemaach huet. Loosst mech also haaptsächlech op déi Elementer agoen, déi direkt oder indirekt de Bierger oder de Konsument betreffen. Déi Elementer sinn immens wichteg, well mir hu jo alleguer an der Covidzäit gesinn a verstanen, dass et haut am Fong geholl ouni e gutt funktionéierende Internet iwwerhaapt net méi geet fir ze schaffen, fir an d'Schoul ze goen, fir d'Vernetzung vun engem Dokter, vun der Verwaltung, vun der Bank ze hunn. Mir brauchen den Internet als Instrument!

Dofir ass et gutt, dass de Service universel abordable am Gesetz virgeschriwwen ass. Wéi gesot, den alen Text, déi al Gesetzzer hunn dat fir d'Telefonie virgesinn. Elo gesi mer dat och fir den Internetaccès vir. Allerdéngs muss ech soen: Dat ass nëmme fir de Basisaccès, also net fir de ganz rapiden, deieren Internet. Et ass e Service minimum mat engem Débit minimum, mee all Bierger huet d'Recht, deen Zuschloss ze kréien. Et ass e Prinzip, an e wichtige Prinzip, dass kee soll vun den Instrumenter, déi eis Societéit funktionéieren dinn, ausgeschloss ginn! Op déi aner Problematik vun de Präisser wäert ech herno nach agoen.

Dann och dat wichteg Kapitel vum Konsumenteschutz: De Rapporteur huet et scho gesot, et ass eng immens Transparenz an de Kontrakter, déi ee virgeluecht kritt. Haut ass et jo Gott sei Dank esou, dass mer Konkurrenz um Marché hunn, dass heescht, de Bierger ka sech déi Offer eraussichen, déi ëm am beschte passt zu deene Präisser. Mee hei müssen net nëmmen de Präis, mee och d'Konditiounen, déi gebuede ginn, genau an deem Abonnement festgeschriwwen ginn, de Präis vum Raccordement allerdéngs net, an do hu mer e Problem.

Här President, ech hat scho virun enger gewësser Zäit, de 14. Oktober, hei op dëser Plaz op déi Problematik higewisen. An den Dokumenter, déi de Leit virleien, kréie se Informatiounen iwwer hiert Abonnement. Si kréien awer keng Informatiounen, wat de Raccordement kascht, an do sinn der e puer, déi erwächen, well do geet et heiansdo iwwer 1.000 Euro, an dat net nëmmen, wann een iergendwou an der Gewan leeft, mee souguer, wann een an der Stad an engem Appartementshaus leeft. Dat selwecht gëtt dann nach eng kéier repetéiert bei deene Leit, déi vill plënnere müssen, wa se vun engem Appartement an dat anert plënnere. Also déi Umschlosskäscht fir de Raccordement sinn net reglementéiert an et si vill Stéit, déi grouss Ae maachen, wa se d'Rechnung gesinn.

Ech zitéieren de Premierminister, den et schonn e puermol gesot huet hei op dëser Tribün: „Et dierf keng geografesch a keng sozial Fro sinn“, huet de Premierminister gesot, „ob ee vum séieren Internet ka profitéieren.“ Also dat, wat mer jo elo virgesinn, de Service universel, ass net fir de séieren Internet. Mee mir hunn awer déi immens Käscht, déi do beim Raccordement ufalen, a fir vill Famillje sinn dat vill Suen. An déi brauchen déi, well wann d'Kanner elo nees eng kéier müssen aus der Klass eraus an doheem léieren an d'Mamm an de Papp och doheem schaffen, an den Internet funktionéiert nees net ... Also, Här President, ech si ganz onzefridde mat där Saach do, an ech zitéieren elo zum Beispill och aus dem Paperjam, wou steet: « [...] l'installation que propose Post lorsqu'il appelle les habitants est gratuite. Elle est ensuite facturée, parfois très cher. »

Also do mussen mer wierklech eppes ënnerhuelen, well déi Präisser si franchement net normal an ech mengen, do muss et och eng Zusammenaarbecht ginn, besonnesch an eise méi klengen Uertschaften, mat de Buergermeeschteren a mam Syvicol - ech kucken de President viru mer sëtzen -, fir dass do am Interessi vun de Bierger eng Léisung kënnt.

En anere Problem, dee bis elo keng akzeptabel Léisung fonnt huet, ass de Service après-vente. Ech denken och nees eng kéier un den Homeschooling an den Teletravail: Do sëtze se dann doheem ze schaffen, an hopp geet den Internet net, an da fänkt de Problem un: Et kritt ee keng Äntwert, wann ee protestéiert, a wann ee gären een erbai hätt, kritt ee keen erbai, ... endlos waarden: Jo, geschafft muss awer ginn! Awer den Internet funktionéiert net.

An anere Länner, léif Kolleginnen a Kollegeen, gëtt et eng gesetzlech Léisung. Zum Beispill huet Däitschland e Gesetz gemaach: d'Telekommunikationsmodernisierungsgesetz - déi maache jo ëmmer Nimm, déi e ganze Saz bedeuten. Mee wéi mer dat heiten diskutéiert hunn - an de President aus der Mediekommissioun weess do Bescheid -, hu mer gesot kritt, mer sollten dat net maachen, well an Däitschland géife se eréischt iwwer e Gesetz diskutéieren.

Sou, haut si mer elo an enger anerer Situatioun: Déi Däitsch hunn dat Gesetz, a mir mengen, mir sollten net manner kréie fir eis Leit. Dofir bréngt d'CSV eng Motioun an, an där se seet, dass wann et eng Rupture de service gëtt - net wann et e Cas de force majeure ass, net wann e groussen nationale Problem besteet, Onwieder oder ech weess net wat, mee en normale Problem -, de Service an engem Delai vu 24 Stonne vun deem Moment un, wou de Consommateur dat gemellt huet, muss retabléiert ginn, ansonst kënnt eng Compensation journalière. Wéi gesot, léif Kolleginnen a Kollegeen, dass ass näischt Neits, dass ass eng Kopie vun deem, wat déi däitsch Konsumenten haut per Gesetz hunn.

■ Une voix.- Très bien!

Motion 1

La Chambre des Députés,

- considérant qu'avec l'adoption du projet de loi n° 7632 tous les réseaux et services de communications électroniques seront soumis à un même code des communications électroniques européen, ce qui crée un cadre harmonisé pour la réglementation des communications électroniques et contribue au renforcement du marché unique numérique ;

- considérant que le consommateur se retrouve souvent en position de faiblesse face à un fournisseur de services de communications électroniques lorsqu'il s'agit de faire valoir ses droits, notamment en cas de rupture ou de défaillance du service proposé ;

- considérant qu'un service performant est indispensable pour la vie quotidienne, par exemple dans le

contexte du télétravail ou des consultations médicales en ligne, et qu'il n'est par conséquent pas concevable de devoir attendre plusieurs jours pour le rétablissement du service ;

- *rappelant que des dispositions visant à protéger le consommateur en cas de rupture ou de défaillance du service proposé sont en application dans d'autres pays de l'Union européenne, notamment en Allemagne (cf. « Telekommunikationsmodernisierungsgesetz »),*

invite le Gouvernement

- *à mettre en œuvre, en cas de rupture ou de défaillance du service, des dispositions obligeant les fournisseurs de services de communications électroniques à rétablir le service dans un délai de 24 heures à partir de la signalisation par le consommateur du dérangement ,*

- *à mettre en œuvre des dispositions prévoyant des sanctions pour les fournisseurs de services de communications électroniques qui ne respectent pas l'obligation de rétablissement d'une rupture ou de défaillance du service dans un délai de 24 heures (sous la forme d'une compensation journalière à verser au consommateur lésé), sauf en cas de force majeure.*

(s.) Viviane Reding, Émile Eicher, Paul Galles, Martine Hansen, Gilles Roth, Marc Spautz.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Madamm Reding.

■ **Mme Viviane Reding (CSV).**- An da kommen ech ganz kuerz op aner Saachen, déi an deem Gesetz ugeschwat ginn an déi elo nei sinn an déi wichteg sinn. Mir kënnen eis jo alleguerten nach un déi Zäit erënnere virun net ville Méint, wéi mer déi Riseniwerschwemmung haten. Do hu mer jo gesinn, datt de Système d'alerte net fonctionéiert huet. D'europäesch Direktiv gesäit awer vir, am Artikel 110, datt all Land muss e Système d'alerte public opriichte fir esou Fäll, déi kënnen passéieren: e Brand, wat och ëmmer. Bei eis war et jo d'Waasser. Dat kann et nees eng Kéier ginn. Mee datt um Handy, um Internet e Système d'alerte besteet, dat steet am Artikel 125 vum Gesetz, an ech géif do de Medieminister froen, wat d'Regierung wëlles huet ze maachen, firdeen Artikel 125 esou séier wéi méiglech an d'Praxis ëmzesetzen. Hoffentlech brauche mer en net, mee fir datt mer en hunn a fir datt d'Bierger informéiert ginn, wann eppes geschitt.

En anert Element, wat ugeschwat ass, ass den Artikel 113 vun der Direktiv: Dat ass d'Interoperabilitéit vun den Autosradioen - do komme jo och ëmmer nei Systemer -, datt, wann ee mam Auto an d'Ausland fiert, déi Interoperabilitéit gutt fonctionéiert. Ech weess, Här Minister, mir zu Lëtzebuerg baue keng Autoen, mee et ass awer gutt, wa mer eis mat den Nopere berachele fir ze kucken, datt Lëtzebuerg net vergiess gëtt, wann esou nei Systemer opgebaut ginn.

An dann - et wär jo komesch, wann ech et net géif soen, well d'CSV ëmmer nees dorobber zrëckkënnt -: Loosse mer eis lokal Radioen net vergiessen.

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **Mme Viviane Reding (CSV).**- Wann nämlech e Changement kënnt vun de Frequenzen, da stinn déi am Reen. An eis lokal Radioen - dofir soen ech och „eis“, well et jo am Fong geholl déi si vum Bierger, vun de Gemengen, vun der Kohärenz an eiser Gesellschaft - ...

Kommt, mer ginn eis hei d'Vesprieche iwwert d'Parteien eraus, datt wa Changementer kommen, se net am Ree stoe gelooss ginn a se déi Aidë kréien, well déi kréien nämlech keng Aide à la presse. Déi hu jo keng professionell Journalisten, déi do schaffen. Dat ass jo e rege Vollekssystem. Also loosse mer se net vergiessen a loosse mer eis dat Gespréich ginn!

Sou, wann et elo zu Problemer kënn mat all deene Saachen, déi mer hei gesot hunn, da brauche mer jo een, deen de Mediateur spillt, well wann den Autonormalverbraucher sech un d'Telecom wennt oder un en Internetanbieter, dann ass e relativ kleng a verluer. Dofir hu mer e Mediateur, an zwar den Institut luxembourgeois de régulation, deen d'Aufgab huet, zwëschent onzefriddene Konsumenten an den Telcumbetriber ze vermëttelen. Am Joer 2020 hat en 134 Froen ze klären. Dat waren haaptsächlech Kommunikatiounsfroen, am Internet Coupures de service a bei den Handyen d'Facturatioun.

Hei am Gesetz gesi mer elo vir, datt den ILR Zoustännegkeeten huet, wat den Accès, wat d'Protection des droits des utilisateurs, wat den Internet, wat de Coût du service an d'Portabilité des numéros ubelaangt. Elo Hand op d'Häerz: Wee weess dat heibannen? Séier wéineg Leit. A wee weess et dobaussen?

■ **Plusieurs voix.**- Nach vill manner Leit.

■ **Mme Viviane Reding (CSV).**- Nach vill manner Leit.

Wa mer elo e gudder Service hunn an et weess keen dobaussen, datt mer en hunn, dann notzt en net vill.

Dofir si mer och der Meenung, datt mer müssen eng Kommunikatiounsaktioun maachen, fir datt de Bierger dobausse weess, datt wa guer näischt méi leeft, wann e selwer probéiert huet an et kënnt näischt, en dann op d'Mediatioun vum Institut luxembourgeois de régulation kann zrëckkommen. Eis Motioun fuerdert, déi Informatiounscampagne ze maachen.

Motion 2

La Chambre des Députés,

- *considérant qu'avec l'adoption du projet de loi n° 7632 tous les réseaux et services de communications électroniques seront soumis à un même code des communications électroniques européen, ce qui crée un cadre harmonisé pour la réglementation des communications électroniques et contribue au renforcement du marché unique numérique ;*

- *rappelant que les fonctions d'autorité de régulation indépendante en matière de réseaux et de services de communications électroniques sont confiées à l'Institut luxembourgeois de régulation (ILR) ;*

- *constatant que l'article 8 du texte du projet de loi n° 7632 proposé par la Commission de la Digitalisation, des Médias et des Communications prévoit entre autres les dispositions suivantes :*

« Dans le cadre du champ d'application de la présente loi, l'ILR est chargé des tâches suivantes :

1° mettre en oeuvre la régulation ex ante du marché, notamment l'imposition d'obligations en matière d'accès et d'interconnexion ; [...]

4° contribuer à la protection des droits des utilisateurs finaux dans le secteur des communications électroniques en coordination, le cas échéant, avec d'autres autorités compétentes ;

5° évaluer et suivre de près les questions liées à la configuration du marché et à la concurrence en ce qui concerne l'accès à un internet ouvert ;

6° évaluer l'existence d'une charge injustifiée et calculer le coût net de la fourniture du service universel ;

7° assurer la portabilité des numéros d'un fournisseur à l'autre ; [...]. » ;

- *constatant que les informations communiquées par l'ILR n'atteignent pas toujours le public ;*

- *considérant que l'obligation de protection des consommateurs nécessite un intermédiaire visible et efficace,*

invite le Gouvernement

- *à s'assurer que la communication entre l'ILR et le public soit institutionnalisée, de façon à mieux protéger le consommateur et mieux l'informer de ses droits.*

(s.) Viviane Reding, Emile Eicher, Paul Galles, Martine Hansen, Gilles Roth, Marc Spautz.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Madamm Reding.

■ **Mme Viviane Reding (CSV).**- An da kommen ech op de leschte Punkt, Här President, an dat ass, wa guer näischt méi geet, wann et net méi esou ass, datt d'Viviane oder de Michi oder de Jean-Claude e Problem mat der Telecom huet, oder de Paul - jo, ech hat dech net vergiess, Paul -, mee datt et ganz vill Leit sinn, déi dee selwechten, en änleche Problem hunn, wann et e systematesche Problem gëtt, datt dann net all Eenzelne virun engem Biereg steet, mee se all zesumme kënnen en masse dohinnergoen: dat heescht eng Sammelklage.

Perséinlech Problemer, wéi gesot, ginn iwwert de Mediateur geléist. Do maache mer jo dann eng Informatiounscampagne, wann d'Regierung averstannen ass, fir de Leit dat matzedeelen. Eng grouss Zuel vu Problemer, systeemesch Problemer, kënnen nëmmen iwwer e Recours collectif geléist ginn, an iwwregens verlaangt d'Union luxembourgeoise des consommateurs dat schonn zënter Joren. An et ass näischt Ongewéinlech, well zum Beispill am Gesetz iwwert den Dateschutz - dat hunn ech jo selwer geschriwwen, d'europäesche Reglement - hu mer e Genre europäesche Recours collectif virgesinn.

Firwat soen ech en europäesche Recours collectif? Wat mer net wëllen, Här Minister, dat ass en amerikanesche System, wou verschidde Leit scho virun der Dier waarden, wann de Bierger aus dem Buttek erauskënnt, fir ëm ze soen, hie soll elo ënnerschreien, fir eng Klo ze maachen. Dat wëlle mer net.

Mir wëllen e System hunn, deen do ass, fir richtig Problemer ze léisen an zwar de Recours collectif. D'CSV huet versicht, en hei anzebauen. Mir hunn en Amendement bruecht. Deen ass ofgeleent ginn. Mir hunn eng Convocatioun gefrot op Kommissiounsniveau. Do ass d'Ekonomieskommissioun dann och zesummekomm, fir doriwwer ze diskutéieren, an et ass ëmmer nees gesot ginn: „Mir brauchen et net elo hei am Gesetz, mir maachen en allgemengt Gesetz iwwert de Recours collectif.“

Gutt. Also ech wär der Meenung gewiescht, mir hätten et hei sollen direkt mat draschreien. Mee

wann dat eeben net ass a wann dat soll iwwer en allgemengt Gesetz goen, da sief dat eeben esou. Bon, dat wär dann de Projet de loi 7650 iwwert de Recours collectif, deen och eng europäesch Direktiv vun 2020 a Lëtzebuerger Gesetz soll iwwersetzen.

De Problem ass allerdéngs, datt den ILR am Projet de loi net virgesinn ass. Dee steet net dran! Dat heescht, et muss iwwer Amendemente passéieren. Elo huet d'Regierung versprach, se géif Amendemente maachen zu deem Gesetz do. Se huet awer net spezifesch gesot, datt déi Affär vun Telecom a vum Internet géif geléist ginn. Dofir brénge mer als CSV eng Motioun an, déi seet, datt wann déi Amendemente kommen zum Gesetz 7650 - a mir hoffen dat Gesetz kënnt esou séier wéi méiglech, well mer brauchen et - da soll en Amendement virgesi sinn, fir deen heite Fall spezifesch dann och ze léisen, fir datt dat net vergiess gëtt. Well dat Gesetz, wouriwwer ech elo schwätzen, kënnt jo net an d'Mediekommissioun. Dat läit an den Hänn vun anere Kolleegen, dofir déi Motioun. Vergiesst dat wannechgelift net, well entscheet ginn ass, et net hei anzebauen, mee an dat Gesetz, wou Dir driwwer diskutéiert an decidéiert. Hei ass déi do Motioun, Här President.

Motion 3

La Chambre des Députés,

- *considérant qu'avec l'adoption du projet de loi n° 7632 tous les réseaux et services de communications électroniques seront soumis à un même code des communications électroniques européen, ce qui crée un cadre harmonisé pour la réglementation des communications électroniques et contribue au renforcement du marché unique numérique ;*

- *rappelant l'importance du recours collectif qui vise à faciliter l'exercice des droits du consommateur, y compris dans le domaine des communications électroniques ;*

- *sachant que les procédures actuelles peuvent entraîner des coûts importants et être d'une durée conséquente et sont donc susceptibles d'avoir un effet dissuasif pour le consommateur réclamant ses droits ;*

- *considérant que le projet de loi n° 7650 portant introduction du recours collectif en droit de la consommation qui a été déposé à la Chambre des Députés, ne prévoit pas l'intégration de l'Institut luxembourgeois de régulation (ILR) ;*

- *considérant que le Gouvernement a l'intention de présenter des amendements gouvernementaux au champ d'application du projet de loi susmentionné,*

invite le Gouvernement

- *à faire avancer le plus rapidement possible les travaux législatifs du projet de loi n° 7650 portant introduction du recours collectif en droit de la consommation ;*

- *à intégrer l'ILR dans les amendements gouvernementaux relatifs au champ d'application, annoncés par le Gouvernement.*

(s.) Viviane Reding, Emile Eicher, Paul Galles, Martine Hansen, Gilles Roth, Marc Spautz.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Madamm Reding.

■ **Mme Viviane Reding (CSV).**- An da soen ech lech Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- An ech soen och der Madamm Reding Merci a ginn d'Wuert un deen nächsten ageschriwwene Riedner. An dat ass déi honorabel Madamm Lydia Mutsch. Madamm Mutsch, Dir hutt d'Wuert.

■ **Mme Lydia Mutsch (LSAP).**- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, wa mer haut de Begrëff Telekommunikatioun gebrauchen, dann ass dat eppes ganz, ganz aneres wéi virun 10, 20 oder 30 Joer. En huet effektiv net nëmmen eng aner Bedeutung, mee et hänken och ganz aner Beräicher an Dëngschtleschtungen un deem dote Begrëff. D'Entwécklung geet rasant virun a gëtt ëmmer méi komplex an et ass och net ëmmer einfach fir eis, fir um legislative Plang iwwerhaupt mat deem Tempo Schrëtt ze halen.

Gläichzäiteg gi mer alleguerten, also all eenzelne Bierger awer och eis Institutionen an eis Betriber, ëmmer méi ofhängeg vun deenen omnipresenten an ëmmer méi diversifiéierte Servicer. A genee dofir ass et och esou wichteg, dass mer um europäeschen Niveau en harmoniséierte Rechtskader hunn, deen et erlaabt, all Virdeeler a Chancen vun neien Technologien a Servicer ze nutzen a gläichzäiteg d'Utilisateuren ze protegéieren. A well hei den Däiweel am Detail läit a mer déi grad beschriwene Entwécklung offensiv an en connaissance de cause begleet mussen, géif ech als Alleréisch dem Rapporteur, dem Pim Knaff, Merci soe fir säin exzellente schrëftlechen a mündlechen Rapport zu engem dach awer ganz techneschen an ëmfangräiche Gesetzesprojet.

Ech wäert mech dofir hidden, dat Ganzt nach eng Kéier hei alles ze widerhuelen. Ech wéilt villméi op d'Méiglechkeeten an d'Erausforderungen agoen, déi mat den ëmmer méi grousser Bedeutung vun den Telekommunikatiounsservicer an eiser Gesellschaft zesummenhänken.

D'Digitaliséierung insgesamt huet zënter der Pandemie op der ganzer Welt hiren Anzuch gehalen an e gewaltege Sprong no vir gemaach. Dat heescht net, dass déi Technologien a Servicer virdrun nach guer net existéiert hätten. Nee, se waren och virdu schonn disponibel. Si goufen awer zum Deel nëmme limitéiert genotzt an no zwee Joer Homeoffice-Expérience a Visiokonferenze si se awer haut quasi zum Standard ginn. Mir hunn eis eeben ugepasst a mir hunn och eis Gewunnechten total geännert.

Och am private Beräich ass opgrond vun deene pandemiebedéngten Aschränkunge vun de perséinleche Kontakter e ganz groussen Deel vun eise Sozialliewe souzesoen digitaliséiert ginn. An eiser Fräizäit si mer gewinnt ze streamen, Musek, Filmer an d'Ennerhalungsmedie praktesch géint déi gewinnten Aktivitéiten am Frëndeskrees, an de Sportveräiner, Kulturveräiner auszetauschen, déi zum Deel komplett doduerch ersat gi sinn.

Ware vill vun deene Servicer viru Joren nach éischter nice to have, sou si se elo praktesch existenziell wichteg ginn, an zwar an alle Liewensberäicher. Wien haut doheem kee performanten Internetzugang huet, dee kann net am Teletravail schaffen, dee ka fir seng Kanner keen Homeschooling an der Quarantän oder am Lockdown assuréieren an dee kann och net de Kontakt zu senger Famill an zu sengem Frëndeskrees oprechterhalen. Oder an anere Wieder: Haut op enger Plaz ze wunnen, wou d'Glasfaser nach net läit respektiv keng anstänneg Internetverbindung méiglech ass, ass entre-temps net nëmme mat engem Mangel u Confort oder Zugang zu elektronische Méiglechkeete verbonnen, mee et bedeit carrement de Risiko vun enger Exklusivsioun.

Fir Betriber gëllt dat duebel, well d'Verfügbarkeet vun engem staarken, verlässleche Reseau ass e ganz wichtegen Aspekt fir eis Betriber an och e wichtegen Aspekt bei der Kompetitivitéitsfro. A ville Betriber geet et ganz einfach net méi ouni.

Dobäi kënnt de wuessende Marché vum sougenannten „Internet of things“. Den Ausbau vum 5G-Netz ass an deem Kontext onëmgängelech. An e flächendeckende stabile Reseau gëtt ëmmer méi als e Facteur vu Sécherheet ugesinn. Ech denken an deem Zesammenhang zum Beispill un d'Digitaliséierung am Beräich vun der Mobilitéit oder vum ëffentlechen Transport.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, eis Ofhängegkeet vu performanten a sécheren Telekommunikatiounsservicer wiisst also gewaltig, a parallel dozou och d'Demande no engem performanten an effikassen Accès zu deene Servicer.

D'Roll vum Staat ass et, dofir ze suergen, dass dës berechtigter Demanden vun eiser Populatioun uerdentlech Rechnung gedroe ka ginn. Am viregte Joerhonnert, zu Zäiten, wou et just eng Bréifpost an e fixen Telefonsresseau oder e fixen Telefon gouf, war dat natierlech vill manner komplizéiert wéi haut. De Staat konnt dës Basiservicer ganz einfach selwer ubidden. Dat ass haut ganz anescht. Et ass mëtlerweile eng Gratwanderung ginn, fir an engem liberaliséierten Ëmfeld de Service public oprechtzeerhalen an all Dëngschter fir jiddwereen zu engem abordabele Präis unzebidden.

Richtig ass: Mir kënnen d'Auer net zrëckdréien. A mir wëllen och d'Auer net zrëckdréien. Ganz ofgesinn dovun, dass et à ce stade kee politesch Bestreiwung gëtt, fir Telekommunikatiounsservicer erëm ze verstaatlechen, wier de Staat haut guer net méi à même, fir all Servicer selwer unzebidden. Ëmsou méi wichteg ass et, fir en transparenten, rechtliche Kader ze hunn, deen den Ausbau an d'Maintenance vun de Reseau garantéiert, den Accès dozou zu faire Konditiounen fir jiddwereen erlaabt an de Serviceprovider Reegelen operleet, Reegelen, déi den allgemengen Interêt an de Schutz vun den Utilisateuren respektéieren.

Et ass dofir och gutt - an ech géif souguer soen, et ass essenziell -, dass déi sougenannten „over the top players“, also d'Messengerieservicer vun Apple, WhatsApp iwwer Facebook, Messenger an esou weider ausdrécklech mat ënnert deen neie Gesetzesprojet falen. Dëst Gesetz baut also als Spillraum vun den Telecomservicer aus a stäerkt, doduerch dass eng ganz Rei vu Basisreegelen opgestallt ginn, d'Rechter vun de Konsumenten. Si sinn an deem hyperaktiven digitalen Ëmfeld, an deem mir eis alleguete beweegen, oft komplett iwwerfuert a brauche Garantien, Support an Transparenz. D'Telekommunikationsgesetz eleng kann natierlech net elo all wichteg Beräicher ofdecken. Ech verweisen ergänzend zu eiser lafender Diskussioun op déi international Demarché ronderëm den Digital Service Act an den Digital Markets Act, déi allebéid weisen, wéi komplex, awer och wéi wichteg e gemeinsame reglementaresche Kader an där digitaler Welt iwwerhaupt ass.

An den Ae vun der LSAP sinn déi europäesch Dispositionen, déi mir mat dësem Gesetzesprojet ëmsetzen, e wichtege Bausteen vun deem Gesamtkader. Grad d'Telekommunikatioun ass ee vun deene Beräicher, wou d'Virdeeler vun enger gemeinsamer EU-Politik ganz offensichtlech sinn. Ouni déi enk Zesummenaarbecht um internationale Plang géife mir eis zu Lëtzebuerg ganz schwéier dinn. Ee Beispill, wat dat a mengen Ae ganz gutt illustriert, betrëfft déi zukünfteg Missioun vum ILR, eisem nationale Regulatorinstititut. Et war a mengen Ae ganz positiv, dass mir an der zoustänneger Kommissioun - an dofir och e grouse Merci un eise President - Representantë vum ILR konnten invitieren an Explikatiounen zu der praktescher Ëmsetzung vun dësem Gesetz konnte kréien.

An deene Gespréicher ass och d'Wichtigkeet vun der internationaler Zesummenaarbecht zur Sprooch komm. Sou goufe mer notament drop higewisen, dass den ILR am Moment hei zu Lëtzebuerg siwe Persounen huet, déi fir dee Beräich schaffen, an dass - toutes proportions gardées, wëll ech direkt soen - bei eisen däitschen Noperen de Regulateur iwwer 3.300 Leit huet. Do ass natierlech e klengen Ënnerschied. Mir kruten awer versécher, dass den ILR ganz gutt op déi kommend Erausforderunge virbereet ass a virun allem eng exzellent Zesummenaarbecht mat senger Partner am Ausland be-steet.

Als LSAP si mir fir eng performant an effikass Regulationen a mir erwaarden, dass den ILR all déi Moyenen huet, déi noutwendeg sinn, fir déi nei Missionen och am Intérêt général ze erfüllen.

Mir begrëssen och, dass iwwert den Text vun dësem Gesetz d'Onofhängegkeet vun den Organer, déi de Secteur vun der Telekommunikatioun a vun den elektronesch Servicer kontrolléieren an de Schutz vun de Konsumenten assuréiere sollen, och garantiert ass.

De Rapporteur ass schonn am Detail drop agaangen, a wéi engem Mooss dat neit Gesetz dozou bäidréit, dass d'Reseae bei eis am Land rapid an ouni ze vill administrativ Hürden ausgebaut kënne ginn. Dat bedeit awer net, dass elo jiddweree ka maachen, wat e wëll, just, fir dass et schnell geet. Ganz am Contraire: Et muss vill méi séchergestallt ginn, dass Ressourcen, déi awer limitéiert zur Verfügung stinn, esou rationell wéi méiglech, am Intérêt vun der Allgemengheet, kënne genotzt ginn.

Dëse Gesetzesprojet gesäit dofir och Reegele vir, wéi zum Beispill Installatiounen muss gedeelt ginn, wann en éischte Fournisseur schonn op enger Plaz implantéiert ass an en zweeten awer genee op där doter Plaz och wëll eng Notzungsméiglechkeet kréien. Et ass ganz wichteg, dass esou Saache gereegelt sinn.

Här President, fir mech a meng Partei ass effektiv d'Sécherheet e ganz zentralen Aspekt vun dësem Gesetz: d'Sécherheet vun den Déngschtleesch-tungen, d'Sécherheet beim Accès a virun allem d'Sécherheet bei der Notzung vun deenen ugebuedene Servicer. Iwwert dëst Gesetz kréien d'Fournisseuren d'Obligatioun, d'Utilisateure viru Mëssbrauch vun hiren Donnéeën aktiv ze schützen.

Wat méi Donnéeën um elektronesch Wee ausgetoscht ginn, wat den Dateschutz méi wichteg ass. Dat ass eis alleguerten heibanne bewosst. An der Kommissioun lounge et eis dofir um Häerz - an ech hat mech och dofir agesat -, dass den Avis vun eiser Dateschutzkommissioun zu dësem Projet géif ugefrot ginn an dass en och kéint an eis Aarbechten affléissen. Dat war eng ganz wichteg Saach, an ech wëll dobäi nach eng Kéier betounen, dass d'Obligatioun, d'Sécherheet am Beräich vun der Telekommunikatioun ze assuréieren, net eleng just déi privat Bedreiwer concernéiert, mee an eisen Aen och eng Uraufgab vun eisem Staat muss bleiwen.

Mir begrëssen et dofir, dass an dësem Gesetz ganz wichteg Elementer mat dra sinn, déi et dem Staat erméiglechen, ze intervenéieren, wa sech d'Sécherheetsfroen stellen oder wann de Service universel an iergendenger Aart a Weis a Fro gestallt gëtt.

Zum Schluss, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, wëll ech nach eemol ënnersträichen, wéi wichteg an deem Zesammenhang den Accès op den Internet als zentralem Volet vum Service universel ass. Ech hu virun dovu geschwat, wéi ofhängeg mir alleguerten an deene leschte Jore vun dëse Servicer gi sinn. A wien Ofhängegkeet seet, dee weess och, dass Vulnerabilitéit do dermat zesummenhänkt. An dofir muss de Staat a mengen Aen imperativ Reegelen opstellen, fir dass all Bierger - mam Akzent op dem Wuert „all“ - e pro-peren Accès zu engem abordabele Präis garantiert ka kréien.

D'Regulierung vum Marché, dat ëmsou méi, wéi et e ganz konkurrenzmielchen an dynamesche Marché ass - dat ass jo vun alle Virriedner ënnerstrach ginn -, ass am Intérêt vun de Bierger immens wichtig. A well dem ILR heibäi eng zentral Roll zoukënn, recommandéiere mir, an deenen nächste Méint - a meng Virriednerin huet dat jo och schonn

hei gesot - all d'Utilisateuren a Konsumenten ganz ëmfaassend ze informéieren. Mam ILR a sengen zousätzlechen Aufgaben an Attributiounen, déi dëst Gesetz ëmgëtt, hu mir effektiv eng ganz wichteg Ulafstell hei zu Lëtzebuerg, wou jiddweree ka geholf kréien, wann en e Problem an deem Beräich huet. An dofir muss mer dat och no baussen esou bekannt wéi méiglech maachen, fir dass jiddwereen dorobber kann zrëckgräifen.

Als LSAP begrëisse mir zousätzlech, dass och d'Rechter vu Mënsche mat enger Behënnerung an dësem Text gestärkt ginn.

An domadder, Här President, ginn ech d'Zoustëmmung zu dësem Gesetz, an och gläichzäiteg den Accord vu menger Fraktioun, a soe Merci.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Madamm Mutsch. An nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Hansen. Här Hansen, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Marc Hansen (déi gréng).** - Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, als Alleréisch wëllt ech dem Rapporteur Pim Knaff e grouse Merci soe fir säi schrëftlechen a mündleche Rapport zu dësem extreem techneschen Text. Seng gutt Explikatiounen erlabe mir et, net op all d'Detailer mussen anze-goen.

Ech wëllt awer och de Mataarbechter aus dem Service des médias et des communications Merci soe fir hir detailléiert Explikatiounen. Mir sinn an der Kommissioun den Text „article par article“ duergaangen, hu sëllegen Avisen analyséiert, hunn eis och mam ILR ausgetoscht a sinn an engem konstruktiven Dialog op all d'Detailer an Onkloerheeten agaangen. Eng Virgeeënswis, déi net onbedéngt üblech ass bei änlechen Texter, déi Direktive sollen ëmsetzen, déi awer absolutt ze begrëssen ass, och wann d'Kommissioun e gewëssenen Drock hat, well mer mat der Ëmsetzung vun der Direktiv, wéi vill aner Länner, a Verspéidung sinn an dowéinst och schonn Ufank 2021 e Vertragsverletzungsverfahren weinst Netëmsetze géint Lëtzebuerg an 23 aner Staaten ageleet ginn ass.

Esou wéi schonn am Rapport gesot, ass d'Direktiv 2018/1972, déi mat dësem Projet de loi ëmgesat gëtt, en Zesummeschluss vu véier méi alen Direktiven aus dem Telecomberäich. De But ass, d'EU-Gesetzgebung ze harmoniséieren an ze aktualiséieren, mat Bléck op déi sech schnell entwéckelnd Internetlandschaft mat ëmmer neien an innovative Servicer. All d'elektronesch Kommunikationsnetzer a -servicer, inklusiv verschidden Aspekter zu den Ekipementen, ënnerleie mat dëser Direktiv elo engem eenzege Gesetzeskodex.

D'Zilsetzung vum dësem Projet de loi si schonns méifach genannt ginn, duerfir wäert ech mech a menger Ried op zwee grouss Volete konzentréieren: Dat ass engersäits d'Recht op den Accès op de schnellen Internet mat enger héijer Qualitéit fir jiddereen, zu akzeptabele Konditiounen, mat enger akzeptabler Qualitéit an zu engem abordabele Präis, an anerersäits d'Stärkung vum Konsumenteschutz an engem Beräich, wou et als Konsument net einfach ass, den Duerchbléck ze behalen, wann een zum Beispill fir en neie Service-Abo bei der Ënnerschrëft op eemol eng Dose Säite Conditions générales plus Dateschutzklärung soll ënnerschreien.

Dir Dammen an Hären, am Zäitalter vun Homeoffice an Homeschooling ass de garantierten Accès op de schnellen Internet souzesoen iwwerliwenswichtig. D'Covidpandemie huet gewisen, dass den Internet doheem, an der Schoul an och an de Betriber awer net zu all Moment einwandfrei fonctionéiert huet. Och mir haten hei an der Chamber mat eise Visiokonferenz Startschwierigkeeten. Do huet emol d'Bild oder den Toun geruckelt. An ech mengen, dass Der vill heibannen hiert Internetabonnement adaptéiert hunn, fir méi e schnellen Datentransfert ze kréien. Ech war op jidde Fall frou, dass et och schonn dat Joer viru gemaaht hunn, soss wär mäin Hausreseau doheem am État de crise mat enger Persoun am Homeoffice an dräi Kanner am Homeschooling zesummegebrach. Dëst fir ze soen, dass et extreem wichteg ass, am ganze Land an an all Haushalt d'Méiglechkeet ze hunn, op Breitbandinternet kënne zrëckzegräifen.

degréng begrëssen duerfir, dass den ILR wäert dofir zoustänneg ginn, fir am Detail ze kartograféieren, wou den Accès un de schnellen Internet besteet a wou net. Ze begrëssen ass awer och, esou wéi den ILR dat an der Kommissioun presentéiert huet, dass de Lëtzebuerger Reseau schonn immens wäit entwéckelt ass. Sou war am Joer 2020 op 98 % vum Territoire en Internetaccès mat enger Vitesse vu mindestens 100 Megabyte/Sekonn méiglech an 72 % vun den Haushalter haten Zougang op Glasfaser oder de Koaxialkabel, déi Vitesse vun ee bis zwee Gigabyte/Sekonn kënne liwweren.

D'EU-Direktiv gëtt sech hei iwwerengs technologie-neutral. Dat heescht, dass de schnellen Internetaccès souwuel iwwer Kabel wéi iwwer Funk oder iwwer nach aner Manéieren, zum Beispill per Liicht-

wellen, kann erméiglecht ginn, soulaang en eebe garantiert gëtt.

Als Gréng si mer awer derfir, dass een nientend'Qualitéit vun de Servicer och muss de Principe de précaution par rapport zu der genotzter Technologie spille loossen. Dofir si mir der Meinung, dass een de Kabel, ob dat Glasfaser oder Koaxialkabel ass, soll prioriséieren an de Funk eréischt do asetzen, wou d'Accessibilitéit iwwert de Kabel net oder nëmme schwéier garantiert ka ginn, wat wëllt heeschen, dass zu Lëtzebuerg de Kabelreseau soll maximal weider ausgebaut ginn, dass all Stot an all Betriber och tatsächlech d'Méiglechkeet kréien, sech kënne fir en Accès per Kabel ze entscheede respektiv d'Kabel- a Wireless-Techniken optimal ze kombinéieren.

Dat erlaabt et eis och, den Impakt vun den elektromagnétesche Felder respektiv vun der Funkstrahlung méiglechst niddreg ze halen, wat gutt ass, well iwwert den Handy scho genuch Kommunikatioun iwwer Funk leeft.

Bei just 72 % vun den Haushalter, déi Accès op Glasfaser oder de Koaxialkabel hunn, gëtt et also nach dätlich Spott no uewen. De Problem läit awer net just beim Ausbau vum Netz, mee gréissten-deels och bei den Haiser an de Residenzen, déi de Kabel och mussen eralee loossen. Besonnesch bei Residenzen besteet hei oft e Problem, well dëst Käschte generéiert an et net deem eenzelne Proprietär a scho guer net dem Locataire seng Decisioun ass, fir de Kabel an d'Wunneng ze kréien. Do muss fir d'éischt d'Copropriétéit averstane sinn, d'Käschten ze droen, fir de Kabel an d'Residenzen eranzehuelen an dann op déi verschidde Wunnengen ze verdeelen. Wann do eenzel Coproprietären den Notzen dervun net erkennen, well si et net brauchen, dann ass dat schwierig. Eréischt wann de Reseau an der Residenz läit, kann deen Eenzelnen aus all Wunneng Accès op de Kabel kréien. A soulaang dat net de Fall ass, ass fir de Bewunner natierlech dacks d'Funktechnik déi eenzeg praktikabel Highspeed-Internet-Léisung.

Ier ech mat menger Iwwerleeung weiderfueren, wëllt ech awer op dëser Plaz eng Klammer opmaachen, fir iwwert de 5G an d'Notzung vu senger verschiddene Frequenzberäicher ze schwätzen. D'EU-Gesetzgebung gesäit hei e präzisen a contrainantë Kalenner vir fir d'Attributioun vun den eenzelne Frequenzberäicher, deen awer ënner Virbehalt vu genuch Interessi vum sougenannte Marché steet. Well zu Lëtzebuerg, no enger Ëmfro vum ILR, awer nach keen Interessi do war, huet Lëtzebuerg duerfir, trotz Depassement vun der EU-Deadline, d'26-Gigahertz-Frequenzbande fir de 5G nach net attribuëiert.

degréng sinn der Meinung, dass een nach net genuch Erfahrung an Erkenntnisser am 26-Gigahertz-Beräich fir Nofunkkommunikatioun huet, besonnesch wat säin Afloss op d'Ëmwelt an d'Gesondheet ugeet.

Duerfir fanne mir et wichteg, esou wéi dat jo och vun der Regierung virgesinn ass, fir d'éischt eng Rei Pilotprojeten ze maachen an déi ganz enk ze suivéieren an ze evaluéieren, ier d'26-Gigahertz-Frequenz flächendeckend kann ugewannt ginn.

Mir sinn och der Meinung, dass d'Prioritéit kloer soll bei der Transmissioun iwwert de Kabel leien, virun allem op Plaze wéi an de Spideeler, wou de Risiko besteet vun Interferenzen mat aneren Apparaten an eventuell och vu Reaktiounen op Strale vun hypersensibele Patienten.

Do wou et méiglech ass, kann een awer och nei Technologien testen an asetzen, wéi zum Beispill schnell Kommunikatioun iwwer visibel oder infrarout Liichtwellen. Dat ass déi sougenannte „VLC-Technik“ fir „Visible Light Communication“, déi neierdengs ëmmer méi oft als LiFi bezechent gëtt.

Hei ass dëst Joer zu Lëtzebuerg een éischte kommerzielle Produkt vun engem Operateur lancéiert ginn. D'Zil soll et sinn, fir, a Fonctioun vun enger breeder Analys, déi verschidden Technologiee jee-weils do anzesetzen, wou se am sënnvollste sinn, mat de mannsten negativen Impakter.

Wa mer vu 5G schwätzen, muss mer awer och iwwert déi sougenannte „small cells“ aus dësem Projet de loi schwätzen. De Syvicol huet a sengem Avis Bedenke geäussert, well d'Autorisatioun vun den eenzelne Mikroantennen net am normale Kompetenzberäich vun de Buergermeeschtere läit. Weinst méiglechen administrativen, urbanisteschen, ëmweltschützereschen a sanitären Implikatiounen vum zukünftige Smart-Cells-Deployement fuerdert de Syvicol en obligatoresche Masterplang vun den Operateuren fir déi vun hinnen an der jee-weileger Gemeng geplangten Antennen.

Als Gréng hoffe mer, dass hei eng Léisung ka fonnt ginn, déi et de Gemengen zumindest erlaabt, den Iwwerbléck iwwert d'Standuerter ze behalen. Genee dat garantiert jo och momentan den nationale Mobilfunkdaster um Geoportail, wou een d'Antenstanduerter mat weideren Detailer zum Operateur a senger Geneemegung kann nokucken.

D'Direktiv verbitt an hirem Artikel 57 engersäits zwar d'Virschreiwung vun enger individueller Baugeneemegung fir eng Small-Cells-Installatioun - de genaue Wuertlaut ass hei de „Permis d'urbanisme individuel“ -, mee et gëtt awer keen allgemenge Geneemegungsverbuert, wat jo da ka bedeiten, dass eng net individuell, also eng kollektiv oder regroupéiert Approche rechtlech méiglech misst sinn.

Och wann dës Smallcells just ganz schwaach an op kuerzer Distanz senden a stralen, cumuléiere sech dës Stralungen an deem Beräich awer logescherweis mat allen anere lokale Funkquelle vun den 2-, 3-, 4- a 5G-Netzer. Duerfir begrëssen déi gréng, dass mer hei zu Lëtzebuerg mat der Limitt vun 3 Volt pro Meter ee vun de weltwäit niddregsten nationale Stralegrenzwärter hunn. An domat géif ech dann och meng Klammer zu de 5G erëm zoumaachen.

Absolutt ze begrëssen ass, dass am Projet de loi de Service universel fir den Highspeed-Internet-Accès an domat d'Notioun vum abordabele Präis a vum héijen Debit kloer definéiert ginn, dëst, fir dem Risiko vun der Exclusion sociale duerg d'Fracture digitale entgéintzewierken. Den ILR soll hei d'Minimalkritäre fir Lëtzebuerg festleeën. D'Gesetz definéiert awer genau, wat fir ee Package u Servicer mindestens vum Service universel muss ofgedeckt ginn.

D'Chambre des Salariés an d'Union luxembourgeoise des consommateurs begrëssen alle béid och den digitale Service universel. D'Chambre des Salariés bemierkt awer gläichzäiteg, dass den analoge Service universel, zum Beispill bei de Banken, ëmmer manner accessibel gëtt. Et gëtt Leit, déi net digital connectéiert sinn, well se sech d'Apparater net leeschte kënnen oder well se net mat deenen neien Apparater eens ginn.

degréng sinn och der Meinung, dass een den analoge Wee net ze séier soll ofbauen an dass een ëmmer eng analog Alternativ soll ubidden, soulaang net jiddereen e garantierten Accès op den digitale Wee huet.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Marc Hansen (déi gréng).** - E gutt Beispill duerfir ass, dass elo schonns mindestens eng Bank ugefaangen huet, de LuxTrust-Token duerg d'LuxTrust-Handy-App ze ersetzen. Den Token huet et bis elo awer erlaabt, och ouni Smartphone, ouni Onlinebanking-App an ouni LuxTrust-App online kënnen ze bezuelen, ze ënnerschreien an och sech ze identifizéieren. De Smartphone ass eng weider Hürd fir déi Leit, déi schonns haut net esou gutt mat der digitaler Welt eens ginn oder der Onlinebanking-Welt net esou richtig trauen oder sech net esou dacks en neie Smartphone mat de leschte Sécherheetsupdates kënne leeschten, an elo och net méi esou einfach mat hire Kreditkaart kënnen akafen, wann duerfir ëmmer den Handy mat der App fir d'Validatioun néideg ass.

Mir begrëssen duerfir, dass d'Regierung am September de Plan d'action national d'inclusion numérique presentéiert huet, fir eebe grad géint d'Fracture digitale virzegoen a wou mat der Zivilgesellschaft zesumme geschafft ginn ass, fir en opstellen. An deem Plan national geet et drëm, souwuel deenen eelere wéi de sozial schwaache Leit wéi de Leit mat Behënnerungen déi digital Welt méi no ze bréngen, fir dass si net méi ausgeschloss ginn.

An dësem Projet de loi gëtt och den Accès vu Leit mat Handicap net vergiess, well ettlech Obligatiounen fir d'Operateuren fir Leit mat Handicap bäikommen, wat e gudden a wichtege Schrëtt an déi richtig Richtung ass. Et feelt eigentlech elo just nach en Element, fir den Accès op de schnellen Internet als wierklech universell Déngschtleeschung ze garantiéieren, an zwar fir de Fall, wou d'Suen, aus wéi enge Grënn och ëmmer, sollte knapp ginn.

Fir déi gréng geet et drëms, dass d'politesch Opmerksamkeet net nëmmen op der Fracture digitale, mee och op der Précaritéit numérique, dass heescht der Fracture sociale am digitale Beräich, läit.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Marc Hansen (déi gréng).** - Et geet ëm d'Fro, wéi ee soll virgoen, wann e Client seng Rechnung net ka bezuelen an e riskéiert, dass den Operateur ëm den Zougang net just zum schnellen, mee zum Internet generell ofschalt, an dëst am Hannergrond vun Homeoffice an Homeschooling.

Meng gréng Kolleegin, d'Djuna Bernard, hat an der Kommissioun d'Propos gemaaht, änlech virzegoen, wéi dat scho beim Elektresch de Fall ass a wéi et och beim Gas wäert de Fall sinn. Dat heescht, mir missten eng gesetzlech Dispositioun virgesinn, déi d'Operateuren obligéiert, dem Client ze assistéieren an hie bei den Office social ze dirigéieren.

Et gouf an der Kommissioun och e grouse Konsens ronderëm dës Propos an et gouf festgehalen, sech ënner anerem nach mam Familjeminstère auszutauschen, wéi een dat am Detail kéint ugoen. Aus Zäitgrënn war et dunn awer net méi méiglech, dës Detailer ze klären an dës sozialen

Dispositiv nach an dësen Text ze integréieren, wëssend, datt schoonn eng Netëmsetzungsprozedur géint Lëtzebuerg leeft a mir mam Amendement a mat den Navettë mam Conseil d'État nach zousätzlech Zäit verluer hätten. Et wär deemno gutt ze kucken, wéi een esou eng Dispositioun kéint ëmsetzen.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Marc Hansen** (*déi gréng*). - Dir Dammen an Hären, no dësem méi sozialen Aspekt kéim ech zum zweeten Haaptvolet, dem generelle Konsumenteschutz. déi gréng begreissen, datt mat dësem Projet de loi de Konsumenteschutz verbessert gëtt. An deem Kader kritt den ILR weider Missiounen am Telekommunikationsberäich. Sou gëtt d'Mediation bei Konflikter tëschent dem Client an dem Operateur kloer definéiert. Da muss den ILR awer och en digitale Comparateur de prix op d'Bee stellen, fir datt d'Leit d'Präisser an d'Qualitéit vun de verschiddene Servicer vun den eenzelnen Operateure kënnen matenee vergläichen.

De Client muss awer och kënnen seng Consommation kontrolléieren, an zousätzlech Dateivolumen daerfen och net automatesch weiderlafen, mee müssen zum Beispill iwwer eng SMS-Prozedur autoriséiert ginn. Ausserdeem huet all Operateur elo dank dëser EU-Direktiv d'Obligation, de Client méi transparent an a méiglechst einfacher, verständlecher Form iwwert dee Kontrakt ze informéieren, ier en dësen ënnerschreift. Dozou gehéiert speziell e Resümee mat all de wichtege Punkten aus dem Kontrakt.

Mat der Lëtzeburger Ëmsetzung, also mam virleienenden Text, kéint zousätzlech nach déi wichteg Präzisioun derbäi, dass, falls dëse Resümee net bei der Ënnerschrëft konnt virgeluecht ginn, de Kontrakt eréischt dann a Kraaft trëtt, wann de Client duerno schrëftlech oder iwwer en anere Moyen durable dësen obligatoresche Resümee bestätegt.

Et gëtt awer och nach eng Hellewull aner Mesuren, déi mat dësem Projet de loi zum Schutz vum Konsument nei agefouert oder verlängert ginn, an aus deenen ech der nach zwou wëll ervirsträichen.

Éischtens, beim Wiessel vum Operateur an der Portabilitéit vun der Nummer gesäit dëse Projet de loi zum Beispill eng Entschiedegung vun 100 Euro den Dag vir, wann et méi laang wéi e Schaffdag dauert, wat d'Aktivatioun vum Service, de Portage vun der Nummer oder den Ausfall vum Service ugeet, oder wann den Operateur net den ofgemaachten Installatiouns- oder Service-Rendez-vous anhält.

An zweetens, an Zäite vun ëmmer méi digitalen Abonnementer, huet den Operateur eng wichteg Hiweislicht, fir dem Client minimum ee Mount am Viraus Bescheid ze ginn, datt säin Abo ausleeft an datt e bei Netkënnegung op deem an deem Datum automatesch verlängert gëtt.

Zousätzlech kann den ILR awer och nach eng Rei Mindestservicer vun den Operateuren afuerderen, an dat betrëfft mat der harmoniséierter EU-Gesetzgebung net méi just Telefonsubbidder. Esou kann den ILR zum Beispill och Fuerderunge stellen a puncto Iwwergangsdauer mat weiderhi garantéiertem Accès op seng al E-Mail-Boîte, nodeems ee gekënnegt an den Ubidder gewiesselt huet.

Dir Dammen an Hären, erlaabt mer, zum Schluss nach e leschte Volet aus dësem wierklech ganz breede Projet de loi erauszepicken, an zwar dee vun den Noutfallnummern an den Noutfallwarnsystemer.

Engersäits enthält den Text eng Rëtsch Virgaben, fir den Accès vu Persounen mat engem Handicap op dës Noutfallnummern ze garantéieren an ze vereinfachen, wat mer extrem begreissen.

Anerersäits gëtt et elo awer och eng Obligation fir d'Operateuren, fir ab Mëtt 2022 hire Clienten dréngend Alerten a Warnmessages a Katastrophefäll müssen zoustellen, wann et verlaangt ass. Bei den Iwwerschwemmungen am Juli ass eis jo erëm bewosst ginn, datt e System, dee geziilt d'Leit, déi sech op engem bestëmmten Territoire ophalen, Warnunge kann zoukomme loossen, en extrem wichtege Service ass. Mat esou cibléierte Messagë wëssen d'Leit genau, wat fir eng Gefor an hirer Ëmgegend besteet a kënnen da konkreet op dës Gefor reagéieren. Grad an esou Noutsituatiounen sinn effikass a stabill Kommunikatiounsnetzer an Applikatiounen immens wichteg, fir effikass a schnell kënnen ze reagéieren an an deem Sënn och Liewe kënnen ze retten.

An domat soen ech lech Merci fir d'Nolauschteren a ginn dann den Accord vun der grénger Fraktioun. Merci.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Marc Hansen. An nächste Riedner ass den honorablen Här Fernand Kartheiser. Här Kartheiser, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*). - Villmools merci, Här President. Ech wéilt fir d'éischt dem Här Knaff Merci soen, mee och deenen anere Virriedner. Et

ass elo schoonn esou vill Interessantes gesot ginn, a virun allem, mengen ech, ass ganz kloer, datt et sech ëm en immens komplexe Sujet handelt mat ganz ville verschiddene Voleten.

Ech hu mech och wierklech gefreet, Här Hansen, datt an deem, wat Dir gesot hutt, eng ganz Rei vun deenen Elementer waren, déi ech och wollt selwer ervirsträichen, well se eis alleguer wierklech concernéieren. An ech fänken och vläicht u fir ze soen, datt mer, wéi Dir och, der Meenung sinn, datt mer müssen onbedéngt kucken, datt et keng digital Fraktur an eiser Gesellschaft gëtt. Dat ass en essenzielle Punkt.

Ech géif souguer nach e bësse méi wäit goen. Dir hat an Ärer Ried gesot, et wier wichteg opzepassee wéinst deenen eelere Leit, deene Leit mat enger Behënnerung, an ech mengen, Dir hat déi sozial Schwaach och ernimmt.

Mee et gëtt och vläicht einfach e Mësstraue géint iwwer dem Internet, einfach déi Loscht, en net ze benotzen, fir eeben op aner Servicer zrëckzegräifen, well eeben do och Sécherheetsrisike sinn. Dat schéngt mer och absolut legitim ze sinn. An einfach déi Tatsaach, fir och Guicheten an eng Presenz vu Banken a Post an esou weider virun allem an deene ländleche Regioune ze erhalen, huet ganz vill mat Liewensqualitéit ze dinn an och mat engem dätteleche Signal. Zemoos bei deene Banken an Établissements publics, wou eeben de Staat och Aktionär ass oder en direkt Matsproocherecht huet, ass et wichteg, en nationale Réseau ze hunn, fir eeben déi Proximitéit ze weisen.

Et ass net vun ongeféier, datt mer Phenomeener hate wéi a Frankräich d'Gilets jaunes an esou weider, wéinst dem Délaissement vu verschiddene Regioune. An och wa Lëtzebuerg vill méi kleng ass, mussen mer awer oppassen, datt dat hei net geschitt. Tendenziell gesi mer et. Dofir loosse mer och dofir anrieden, datt et och deen analoge Réseau, déi Presenz iwwerall am Land gëtt, dat schéngt mer ganz wichteg ze sinn. An och, an dat ass deen aneren Aspekt vun där Diskussioun, datt mer eeben net den „tout digital“ huelen, mee datt mer och kucken, datt mer de Gebrauch vum Boergeld héichhalen an net d'Méiglechkeete schafen, fir lues a lues d'Boergeld, e Stéck Fräiheet awer, aus eiser Welt ze verdrängen.

An deene puer Minutten, déi ech elo hunn, an et ass jo eng ganz breet Panoplie vu Sujeten, déi den Här Knaff eis virgestallt huet - nach eemol merci, Här Knaff, dofir -, ass et awer wichteg, mengen ech, datt mer e puer Sujeten erauspicken, déi fir de Consommateur besonnesch wichteg sinn, déi d'Leit direkt interesséieren an enger komplexer Matière.

Dat Éischt ass, mengen ech, datt mer sollten iwwert de Service universel schwätzen hei am Land an de 4G an d'Glasfaser, well dat si ganz wichteg Sujeten, déi awer d'Leit eeben, d'Virriedner hunn et och gesot, direkt concernéieren. A mam Réseau 4G, dee mer jo awer och hu parallel nach zu aneren, mengen ech, ass déi éischt Fro: Ass e saturéiert gi während der Covidkris? Den Här Staatsminister, dee jo och dofir direkt zoustänneg ass, kann eis vläicht do soen, wéi eigentlech eis Reseauen deem entsprach hunn - déi, déi mer also am Abléck hunn, also nach net am 5G -, wéi déi sech bewäert hunn an ob et do eng Saturatioun ginn ass.

An och déi Couverture am ganze Land, et ass wouer, do ass jo och gesot ginn, datt mir bei 98 % leien. Mir leie ganz gutt. An awer hu mer nach déi wäiss Plazen, a virun allem hu mer och wäiss Plaze laanscht verschidde wichteg Stroossen. An et ass jo och gesot ginn, datt déi Couverture universelle souwuel Plaze soll betreffen, wou d'Leit wunnen, awer zemoos fir e Land wéi Lëtzebuerg, wou eebe ganz vill Transit ass, mussen mer oppassen, datt déi Couverture duerch den Internet och op deene Weeër, op deenen Transitstrecken, ëmmer garantiéiert ass. Dofir, mir verstinn, datt op verschiddene Plazen aus Ëmweltschutzgrënn oder anere Grënn vläicht net gär Antenne gebaut ginn, op där anerer Säit schéngt et eis awer och wichteg, datt wéinstens op den Transitstrecken, op deene wichtege Stroossen, awer permanent eng Liaison soll méiglech sinn.

Et ass och esou, datt mer mat der Glasfaser mussen kucken, wéi mer de Réseau do kënnen weider ausbauen. De 5G soll keng Konkurrenz ginn zum Glasfaserreseau oder zu anere komplementäre Méiglechkeeten, fir d'Haiser ze verbanne mat engem séieren Internet. Et ass scho verwonnerlech: D'Regierung hat zum Beispill an hirer Projektioun, wann ech mech richtig erënneren, gesot, fir d'Enn 2021 hätte mer eng Konnexioun vu 75 %, an Enn 2022, dat hat ech mer erausgeschriwwen, vun 78 %. Dat wären nëmme plus 3 % an engem Joer. An da stellt sech d'Fro: Reduzéiere mer hei net bewosst, d'POST oder anerer, d'Aarbechten un engem awer wichtege Glasfaserreseau, well Sue gebraucht gi fir Investisementer am 5G? Ech mengen, mir müssen dat am A behalen a mir daerfen net déi Aarbechten am Sënn vun enger Couverture universelle an der Glasfaser oder esou vernoléissegene eebe wéinst deem 5G, dee soll kommen.

Mee de 5G, deen interesséiert ganz vill Leit. Et ass nun emol ee vun deene villen Aspekter vun dësem komplizéierte Gesetz, datt awer d'Aféierung vun 5G soll erlichtert ginn. Den Här Knaff hat eis dat jo och erkläert, also „favoriser le déploiement des réseaux 5G“, an dofir wëll ech hei awer e bësse drop agoen, well mer an dësem Parlament net ganz dacks doriwwer schwätzen. Et ass awer eppes, wat vill Leit interesséiert.

An et sinn an dësem Gesetz, wat mer haut hei virleien hunn, jo eenzel Dispositiounen dran, déi och zum Beispill am nationale Sécherheetsberäich kënnen spillen. Ee vun de Virriedner hat dat och gesot. Ech mengen, wann ech mech richtig erënneren, war et d'Madamm Mutsch, déi ervirgestrach huet, datt, wa sech sollt e Sécherheetsrisiko presentéieren, dann deen Abléck de Staat ka legiferéieren oder och eventuell verschiddenen Techniken verbidden.

Gutt, mee d'Fro ass: Ass dat dann net schoonn ze spéit, wann dat dann deen Abléck gesi gëtt? Wäre net besser, am Virfeld schoonn ze soen, vum Staat aus, wéi eng Technologien erlaabt sinn oder net, amplaz d'Responsabilitéit praktesch op d'Entreprise ofzewälzen? Ech mengen, dat wär vläicht dee bessere Wee, well als Investisseur huet ee jo awer e Problem, eng Technologie anzeféieren ënnert dem Risiko, datt dat zu engem spéideren Zäitpunkt kéint verbuede ginn. Et wär vläicht awer, mengen ech, méi éierlech, méi direkt, wann de Staat géif direkt soen, wat méiglech ass a wat net, amplaz op deen do Wee ze goen.

Gesondheitsfroe si ganz akut ëmmer erëm gestallt ginn am Kontext vum 5G. Do feelen eis einfach nach ganz vill Äntwerten. An dofir wäerte mir eis och enthale bei dësem Gesetz, well et ass einfach esou, datt mer do ëmmer erëm gesot kruten, och an enger Hellewull vu Question-parlementairen an Diskussiounen: „Jo, do lafen Etüden. Mir mussen kucken. Mir müssen och an Zesummenaarbecht mat internationalen Acteuren déi Gesondheitsfroe klären. Mir si proaktiv.“ Mee et kënnt net vill! Mir wëssen net vill.

Wéi ass et zum Beispill bei deene „Beamen“ am 3,6-Gigahertz-Beräich, wou gesot ginn ass, mir kéinte jo do d'Leit éischter verfolge bei dem Asaz vun esou Technologien? Mee déi Beamen, wéi eng Konsequenzen hunn déi op d'Grenzweierter bei de Stralebelauschungen an esou weider? Alles dat krute mer esou a vagen Terme gesot, awer mir wëssen net, wéi eng Moossunge gemaach gi sinn, wou déi gemaach gi sinn, ënner wéi enge Konditiounen. Do ass einfach an der Kommunikatiounspolitik vun der Regierung a leschter Zäit net vill gelaf.

Et wär awer, mengen ech, wichteg, datt mir, datt de Public en général et géif wëssen, wéinstens emol am 3,6-Gigahertz-Beräich, dee jo agesat gëtt. Beim 26-Gigahertz-Beräich, huet och mäi Virriedner, den Här Hansen, gesot, do gëtt et nach Hesitatiounen, fir deen anzeféieren. An awer hate mer geäntwert kritt, datt déi Wellen am Millimeterberäich 2021 awer scho wéinstens a Pilotprojeten sollte getest ginn. D'Fro ass: Wou? Wéi? Och do wësse mir, oder de Public en général, et eigentlech net. Et gëtt do och Ënnerscheeder.

Den Här Hansen hat elo gesot, déi gréng wäeren der Meenung, dat misst fir d'éischt getest ginn, éier et flächendeckend agesat gëtt. Mir bei der ADR hu wéinstens ëmmer geduecht, datt, wann déi 26 Gigahertz da sollten ageféiert ginn, da wär dat éischter punktuell, entweder an urbane Regioune, wou vill Leit et kéinte gläichzäitig benotzen, oder eeben an Industriegeigenden, wou den Internet of Things eng besonnesch Relevanz huet. Mee eng flächendeckend Notzung mat 26 Gigahertz, dat ass eng aner Diskussioun.

An da stellt sech och d'Fro vu ganz ville klengen Antennen, wat jo besonnesch fir d'Gemengen och eng wichteg Fro ass. Also, mir wëssen net, wat dann elo wierklech déi gesondheetlech Konsequenze sinn a wéi e Genre vun Notzung d'Regierung da wierklech wëllt fir d'26-Gigahertz-Banner aféieren.

D'Kompetitivitéit ass och esou eng Saach. Et ass eis gesot ginn ... Soll ech vläicht eng Minutt waarden, Här Mars Di Bartolomeo, dann ...?

■ **M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État.** - Dir kënnt weiderfueren.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*). - Geet et?

■ **M. Mars Di Bartolomeo** (*LSAP*). - Jo, jo.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*). - Ech hoffen, ech stéieren lech net ze vill.

(*Interruption par M. Mars Di Bartolomeo*)

Jo, et ass gutt. Well ech erhoffe mer jo Äntwerte vum Här Staatsminister. Gutt!

Ech wöllt da just kucke mat der Kompetitivitéit, och well jo gesot ginn ass, et wär ganz wichteg fir d'Lëtzeburger Economie, datt mer de 5G-Réseau aféieren, fir déi Kompetitivitéit. An do ass gesot ginn, mir kréiche souguer vläicht Entrepreneuren, déi géifen op Lëtzebuerg kommen, wa mer eeben do um Ni-

veau vun der Konnektivitéit an esou weider um alerbeschte Standard wäeren. Mee dann ass d'Fro an der Economie jo: Ma huet sech dat da confirméiert? Gëtt et Entrepreneuren, déi wëllen op Lëtzebuerg kommen, eebe well mer probéieren, an Technologie wéi 5G un der Spëtzt ze sinn?

Wéi ass et mat de Lizenzen? Dat ass eng aner Fro, déi sech ëmmer erëm stellt. Wat gëtt wéini ausgeschriwwen? Mir wëssen eeben elo, an dat huet den Här Hansen jo och betount, datt mer mat deene 26-Gigahertz-Frequenzen nach an enger Onsécherheetsphas sinn. Mee ass un Ausschreiwunge geduecht ginn? Et ass ëmmer de Problem bei deenen Ausschreiwungen, datt mer müssen drop oppassen, datt de Staat Konditiounen schafft, wou säin Interesse vun héije Revenuen, fir Frequenze kënnen ze versteeën, net am Widdersproch steet zu den Investitiounsméiglechkeeten vun den Entrepreneuren, déi herno jo awer mussen kucken, datt déi Frequenzen net esou deier sinn, datt se an hiren aneren ekonomeschen Aktivitéite kënnen behënnert ginn. Do ass schoonn e Gläichgewicht ze fannen. An et ass, mengen ech, ganz wichteg, datt, wa mer iwwer esou ekonomesch Facteure schwätzen, mer do och e Gläichgewicht fannen.

Vläicht och nach eng Fro - well ech gesinn, d'Zäit ass scho bal eriwuer -, ...

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Jo.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*). - ... datt mer vläicht kucken, wéi et am FinTech-Beräich ass. Mir hunn an esou villen internationale Rankingen an Artikelen an esou weider a leschter Zäit gelies, datt Lëtzebuerg just an deem Beräich vun der Finanztechnologie éischter net bei de Spëttereider ass. An dofir ass, mengen ech, eng ganz wichteg Fro: Wéi ass d'Interaktioun tëscht der Regierung an dem Finanzsektor, fir datt, wa mer esou Reseauen aféieren an esou Frequenzberäicher, och d'Finanzindustrie hei zu Lëtzebuerg dovun kann profitéieren.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Kartheiser. An da wier et un där honorablen Madamm Nathalie Oberweis. Den Här Marc Hansen huet nach eng Fro.

■ **M. Marc Hansen** (*déi gréng*). - Fir Fait personnel.

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Fir Fait personnel.

■ **M. Marc Hansen** (*déi gréng*). - Villmools merci, Här President. Ech wollt just soen, den Här Kartheiser huet mech elo e puermol ernimmt. Ech fannen, et ass begreissenswäert, dass e mer esou gutt nogelauschert huet. Ech wollt awer just soen, zu der flächendeckender Notzung vu 5G am 26-Gigahertz-Beräich huet e selbstverständlech Recht. Dat ass net geduecht, fir dat elo flächendeckend iwwert dat ganz Land ze notzen. Ech hunn domadder gemengt, dass een elo soll Projete maachen, se analyséieren, a flächendeckend heescht dann, dass ee se da mat enger normaler Prozedur eebe kann op deene Plazen setzen, wou se gebraucht ginn, wéi an engem Stadion oder an der Industrie an esou weider. Et war net geduecht, fir elo iwwerall 26-Gigahertz-Frequenzen opzebauen.

Villmools merci.

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci, Här Hansen, fir dës Kloststellung. Här Kartheiser.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*). - Do si mer eis eens, villmools merci. Mir gesinn dat och esou. Merci.

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Jo. Très bien! An da wier et un der Madamm Nathalie Oberweis.

■ **Mme Nathalie Oberweis** (*déi Lénk*). - Merci, Här President. Villmools merci och dem Rapporteur vun dësem Gesetz. Wann een den Exposé des motifs vun dësem Gesetz liest, kéint ee jo mengen, dass dësen Text all Problem vun der Digitalisatioun géif léisen: Service universel, bal iwwerall Accès op eng séier Internetkonnexioun, bessere Schutz vum Verbraucher, méi Kontroll vun de groussen Acteuren aus dem Sektore vun den elektronischen Kommunikatiounen. Dat ass alles luewenswäert. D'Digitalisatioun ass och net opzehalen a si huet och positiv Applikatiounen.

Mir stellen eis awer d'Fro, ob d'Reegelwierk, an deem déi grouss Acteuren aus dem Sektore sech beweegen, net nach misst vill méi streng ginn, well d'Digitalisatioun net nëmme eng Politik ass, fir dem Bierger ze hëllefen, mee och e richtege Credo, deen d'Regierungen uechtert d'Welt blann matsangen. Sinn déi gréissten Entrepreneuren an deem Sektore esou räich a grouss ginn, dass se zu engem Staat am Staat gi sinn?

D'GAFAM (ndlr: Google, Apple, Facebook, Amazon et Microsoft), wéi se genannt ginn, beaflosse mëttlerweil eis Politik an eisen Alldag. Hir Strategien, fir ëmmer méi ze wuessen a sech quasi an alle Sektore vun der Wirtschaft ze implantéieren, sinn aggressiv. Dës Entreprises këmmere sech wéineg ëm de Mënsch. D'Skandalen, an déi si veréckelt sinn, weisen dat kloer. Si këmmere sech net ëm Date-

schutz, si këmmere sech net ëm Aarbechtsrecht, net ëm Steiergerechtegheet an och net ëm de Plañéit. An déi Entreprisë sinn iwwerall. Amazon mécht sech breet am Liewensmëttelsector, Microsoft ass an eise Schoulen doheem, Google baut autonom Autoen, Facebook gött zu Meta an assuméiert esou, dass mer gläich an enger digitaler Bulle liewen, am sougenannte „Metaverse“.

Här President, et muss ee sech och ëmmer virun Aen halen, dass am Domän vun den elektronische Kommunikatiounen déi traditionell Rolleverdeelingen tëscht Servicebidder an Endkonsument net méi wierklech richteg sinn. Si si carrement falsch. Eng Persoun, déi op déi verschidde Servicer zrëckgräift, bréngt den eigentleche Service, a Form vu sengen eegenen Daten. Dës Date gi genotzt vu skrupellose Firmen, fir mënschlecht Verhale virauszesoen a mat deem Wëssen ze kapitaliséieren. Wien eist Verhale ka viraussoen, kann et och modifizéieren, upassen, dirigéieren. A wien dat kann, deen huet vill Muecht, ganz vill Muecht! Dat sinn ënner anerem d'GAFAM. Eis Date gi benotzt, fir eis Gedanken ze orientéieren, eis an en ideologeschen Triichter ze drécken, an deem eis schlëmmste Penchanten ugeschwat ginn.

D'Resultater: Fakenews, d'Ënnergruewe vun demokrateschen Institutiounen a carrement demokratesch Krisen. Fir d'GAFAM ass all Stot mat engem Internetuschloss e Prestataire, dee fir näischt schafft. An dat ass net iwwerdrifwen, well et kënn een net méi laanscht si.

Här President, wéi skrupellos déi Entreprisë sinn, hunn d'Dokumente aus de sougenannte Facebook-Files, déi d'Whistleblowerin Frances Haugen ëffentlech gemaach huet, gewisen. Aus deenen Dokumenter geet zum Beispill ervir, dass Instagram - an Dir wësst, Instagram gehéiert Facebook - wouss, dass et negativ Effekter op déi gesegte Gesondheet vu sengen Utilisateuren hätt, virun allem op déi gesegte Gesondheet vun de Jugendlechen. A mir alleguerten hate viru Kuerzem eng Debatt hei a mir wëssen, awéiwäit dës sozial Medie süchteg maachen, souwuel bei deenen Erwuessene wéi bei deene Jonken.

Dogéint gouf awer näischt ënnerholl. Ech kann awer net op all déi Skandalen agoen, well dofir hunn ech eigentlech net genuch Riedezäit. An ech mengen, dass keen heibannen déi huet, onofhängeg vum Modèle de parole.

Här President, dat Gesetz, wat mir haut hei stëmmen, soll ënner anerem also och déi Internetgigante kontrolléieren, fir eng fair Konkurrenz op deem Marché ze hunn. Dat ass, wéi gesot, luewenswäert, mee dat Zil erreeche mir awer mat dësem Text net. Ech zitieren hei aus dem Avis vun der Salariatskummer: « À défaut d'un changement de paradigme dans la législation anti-trust de l'Union européenne par un renforcement d'un contrôle très strict ex ante des acquisitions de ces mastodontes, la concurrence sur les marchés reste une chimère. »

Dëst Gesetz seet och, dass den Accès op eng gutt Internetkonnexioun zu engem abordabele Präis zum Service universel soll gehéieren. Och dat ass wichteg, mee wann ee gläichzäitig materiell Servicer, déi jo och zum Service universel gehéieren, zoumécht, dann dréit een derzou bäi, dass déi sougenannte Fracture numérique sech verstärkt. Och dat ass scho vu menge Virriedner ugeschwat ginn. Well haut ass net all Persoun d'selwecht gutt opgestallt, wann et ëm d'Kenntnisser vun deenen neien Informatiouns- a Kommunikatiounstechnologien geet, an et huet och net all Bierger déi selwecht Ufankschancen, fir mat deenen Technologien eens ze ginn. Dofir muss de Staat Guicheten an Agencen ophale fir ze garantéieren, dass all Bierger wierklech gläich behandelt gött.

Virun net allze laanger Zäit ass ugekënnegt ginn, dass zu Esch zwee Postbüroen zoumaachen. Déi zweetgréisste Stad am Land huet just nach ee Postbüro. Ass dat e Service universel?

Duerch d'Pandemie, während där d'GAFAM massiv Gewënner agefuert hunn, huet sech zum Beispill och d'Iddi vun den Teleconsultatiounen duerchgesat. Ass dat e Service universel, wann dat sech duerchsetzt? Mir mengen net.

Här President, mat dësem Gesetz sollen dann och 5G-Frequenzen opgemaach ginn. 5G brauch virun allem d'Wirtschaft, an den ongebandegte Wuess-tuem freet duerno: Internet of Things, autonomt Fueren, Smart City an esou weider. Mee brauchen d'Leit 5G op hirem Handy, fir hir Videoen ze kucken, Messagen ze schécken oder Spiller ze maachen? Froen d'Leit wierklech no 5G? Mir mengen, dass et virun allem d'Wirtschaft ass, déi dat doten dréckt.

Den Déploiement vun der 5G-Technologie muss een awer och diskutéieren. Dat ass eng Technologie, déi dräi- bis véiermol méi Stroum wäert verbrauche wéi hir Vorgänger. Et ass eng Technologie, déi eng ongläublich Multiplikatioun vun Date wäert mat sech bréngen, Daten, déi iergendwou op eng sécher Aart a Weis müssen ofgespäichert ginn. Jo, d'Wëssenschaft weist et ëmmer méi: D'Digitalisatioun ass net onschëlleg - ass net onschëlleg! - un der

Ëmweltkris. Wëssenschaftler hunn ausgerechent, dass den CO₂-Verbrauch vun enger E-Mail bei 20 Gramm CO₂ läit. Dat kléngt net no vill, mee wéi vill Maile ginn dann esou den Dag verschéckt? A wéi gesäit et aus mat Videostreamen an esou weider?

Dobäi kënnt natierlech, an dat ass och schonn hei zum Deel ugeschwat ginn, dass ganz vill Leit sech Suerge maachen, wat de potenziellen Impakt vu 5G op d'ëffentlech Gesondheet ass. Den Impakt vun elektromagnéitesche Stralungen op d'Gesondheet ass dann och ëmmer méi etabléiert, an och d'Weltgesundheitsorganisatioun erkennt d'elektromagnéitesch Hypersensibilitéit un.

Et geet eis hei net drëms, Här President, den technologesche Fortschrétt opzehalen, mee et geet drëms, dës Fortschrétt ze encadréieren a säin Impakt op d'Gesondheet an d'Ëmwelt ze präiwien. Mir mengen awer, dass dat net genuch geschitt ass an och net genuch geschitt.

Mat deem heite Gesetz komme mir där Saach e bësse méi no, mee awer wierklech, wierklech just e bëssen. Wann den Internet eng sécher Plaz fir jidderee soll sinn, déi de Bierger soll d'Liewe vereinfachen, da muss d'Muecht vun de GAFAM gebrauch ginn. Et wär vläicht emol en Ufank, wann een déi Entreprisë richteg géif besteieren a si esou géif zwéngen, hiren Deel zur Solidaritéit bäizedroen. Mee duerno gesäit et awer nach net aus, well och déi weltwäit Steuer op Multinationallen, déi 2023 soll kommen, geet net wäit genuch.

Mee wéi brécht een dann d'Muecht vun den Entreprises, déi esou enorm wichteg gi sinn? Dat ass vläicht déi Fro, déi ee sech wierklech muss stellen. Ech maachen elo net, wéi wann ech déi Äntwert hätt, mee als Deputéiert vun déi Lénk sinn ech awer „droit dans mes bottes“, wann ech soen, dass mir ëmmer do virdu gewart hunn.

Här President, alles muss ëmmer méi séier goen an eiser Gesellschaft an an eiser Ekonomie, ëmmer méi schnell. D'Myriam an ech, mir halen dat wuel och kaum op. Mee dëst Gesetz geet awer och an déi Richtung an ënnerstëtzt och deen ongebandegte Wuessstum an déi ongebandegt Schnellegkeet, mat där alles muss no vir lafen.

Mir mengen awer och, dass dat net onproblematesch ass, virun allem, well déi potenziell Konsequenze vun deem ongebremste Wuessstum a vun deenen neien Technologie weéneeg a Fro gestallt ginn. Dat heite Gesetz bréngt zwar och liicht Avancéee mat sech, dat ass och scho gesot ginn, mee stellt déi Course no vir an dee Wuessstum net a Fro.

Merci fir d'Nolauschteren.

■ **M. Fernand Etgen, *Président*.** - Merci villmools, Madamm Oberweis. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Sven Clement (*Piraten*).** - Merci, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, als Éischt emol: Eng Stärkung vun der Protektioun vun de Konsumenten am Beräich vun der digitaler Kommunikatioun ass natierlech méi wéi iwwerfäll! Duerfir begrësse mir Piraten och prinzipiell d'Efforten, déi mat der virleiender Direktiv a genau deem Beräich versicht goufen. Mee bleiwe mer éierlech, kucke mer eis déif an d'Aen: Et bleift nach vill ze maachen!

Eng Steigerung vun der Präistransparenz a vun der Konkurrenz um Marché, dat si sécher luewenswäert Ziler, och wann onkloer ass, ob sech doduerch un de Monopolstellungen vun deenen eenzelne grouse Firmen, déi haut scho genannt goufen, iergendepes wäert änneren. A mir freeën eis och, dat Progrèsse gemaach goufen, wat d'Interoperabilitéit ugeet. Dat ass ee vun de Champs-de-bataillen op europäeschem Plang, wou och mir Piraten eis ganz staark derfir maachen.

Mee wann d'EU dann awer gläichzäitig erlaabt, dass grouss Messengerdégenschter sämtlech Inhalter vun allen Notzerinnen an Notzer duerchscannen dierfe bezéiungsweis müssen, well gemengt gött, dass een esou géint Kannerpornografie an änlech grujeleg Krimineller kéint virgoen, da gesäit een dach awer, dass d'Konsumenten aktuell nach alles anescht wéi am Mëttelpunkt vun dëser Direktiv stinn. An dobäi war et esou gutt ugaangen.

Déi Direktiv, op déi dësen Text zrëckgeet, gesäit an hirer ursprénglecher Form schliisslech vir, dass déi sougenannte „Services de communications interpersonnelles non fondés sur la numérotation“, dat heescht zum Beispill Messengerdégenschter, ënnert d'E-Privacy-Direktiv géife falen. An dat huet bedeit, dass d'Benotzerinnen an d'Benotzer gewësse Rechte op Privatsphär genéissee konnt.

Mee dës Summer gouf dunn awer nach eng Ausnameregulierung op EU-Niveau gestëmmt, déi en automatiséierte Screening vu Messagen an Inhalter un Internet trotzdem nees erlaabt.

An och d'Debatten iwwert d'Ophiewe vun de Verschlüsselungen vu Messengerdégenschter heibannen hu jo ëmmer nees fir Opmierksamkeet gesuergt. Dat si sécher keng Stärestonne fir e fräien Internet an d'Recht op Privatsphär gewiescht!

An duerfir kann ech mech och net, wéi aner Riednerinnen a Riedner heibannen, driwwer freeën, dass vill wäert fir de Konsumenteschutz geschéien. Jo, och ech hoffen, dass d'Ëmsetzung vun dëser Direktiv eppes verbessere wäert. Mee fir wierklech e Schrëtt no vir misste mer ophalen, d'Notzerinnen an d'Notzer ënner Generalverdacht ze stellen an och endlech e Gesetz iwwert d'Sammelkloe stëmmen.

Mir kënnen der Kriminalitéit am Internet net Här ginn duerch flächendeckend Iwwerwaachung. Dat ass eng Illusioun, léif Kolleeginnen a Kolleegen! Mir kënnen d'Kriminalitéit domadder just ëmmer weider an aner donkel Ecker drécken.

Mir gesinn et jo iwwregens: Wann déi eng Plattform ufänkt, Fakenews ze bekämpfen, migréieren d'Leit op déi nächst Plattform. Keen huet hei virun zwee Joer groussaarteg vun Telegram geschwat. Haut ass et do, wou déi, déi mat Gewalt dobaussen un de Grondfeste vun der Demokratie rëselen, sech zsummeffannen, well aner Plattformen hir Responsabilitéiten iwwerholl hunn, fir géint gewësse Fake-news virzoeen.

Déi Kriminell fannen ëmmer nees Weeër! Wien also bleift, sinn déi onschëlleg Biergerinnen a Bierger, deenen hir privat Messagen a Posts gescannt ginn.

Wa mer vun der normaler Bréifkorrespondenz schwätzen, da kann dach keen heibanne sech virstellen, dass einfach all Bréif géif opgemaach a gescannt ginn, well no illegalen Inhalter gesicht gött. Firwat akzeptéiere mer da genau dat nimmlecht am Internet? Wa mir d'Konsumente wierklech schützen wëllen, da muss mer se och do virdu schützen, systematesch vu grouse Konzernern iwwerwaacht ze ginn, an dat och nach op Demande vu staatlechen Acteuren! Esou eppes dierf et an eisen Aen an enger Demokratie ganz einfach net ginn.

Et gött Situatiounen, an deenen et fir d'Police wichteg ka sinn, am Kader vun enger Enquête Chatverleef, E-Mailen an och aner Onlineaccounts anzege-sinn. Mee da gött et, wéi gesot, e konkrete Verdacht an eng gesetzlech encadréiert Enquête ënnert der Supervisioun vun engem Riichter.

Mir hu Gesetzter, déi esou Enquêtes erlaben. A mir Piraten hu guer kee Problem domat, wann d'Police gewësse Befugnisser kritt, fir hir Enquêtes och am Beräich vun der Onlinekommunikatioun kënnen ze féieren. Mee hei muss et kloer a verständlech gesetzlech Basë ginn an et dierf kee Generalverdacht geschaaft ginn.

Mir bedauern duerfir och, dass bei dëser Transposition d'Recommandatiounen vun der CNPD net zrëckbehalte gi sinn an am Gesetz just Verweiser op aner Texter gemaach ginn, ouni nach eemol an aller Däitlechkeet feststellen, wéini wéi eng Donnéeën u wéi eng Acteuren dierfen oder mussen weidergereecht ginn, bezéiungsweis wéini konkret eng Interception duerch national Autoritéite muss erméiglecht an, jo, souguer facilitéiert ginn. Esou Texter wéi dee virleiende betreffe ganz zentral Rechte vun de Biergerinnen a Bierger a sollten duerfir esou lieserlech wéi méiglech opgebaut an ausformuléiert ginn.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, niewent der Steigerung vun der Transparenz, dem beseren Encadrement vum Marché an, wéi gesot, dem wichtege Punkt vum Konsumenteschutz, enthält de virleienden Text och Dispositiounen iwwer eis Netzer an, jo, och iwwert den Déploiement vun neie Reseauen. An do geet et dann och erëm ëm dat ëmstriddend Thema vum 5G, deem ominéise 5G, dee jiddweree versprach krut, wéi mer déi éischt Impfdosis ugedrot kruten. A schlussendlech lande mer elo beim 2G.

Ech fülle mech e bësse veraarscht, dass mer gesot kruten: „Wann Der geimpft gitt, kritt Der 5G.“ A wat hunn ech elo? Elo hunn ech 2G. Dobäi ka mäin Handy scho 4G!

(Hilarité)

Also ganz éierlech, léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech hat alt gehofft, dass mer weinstens 4G géifen halen. Mee bon, da muss een elo ..., elo si mer erëm bei Edge.

Ech verstinn, dass et bei esou neien Theemen Ängschte gött. Mee et erschreckt mech awer heiansdo, mat wat fir enger Technikfeindlechkeet a -phobie och heibannen un dat Thema erugaange gött. Ze maachen, wéi wa Froe géife gestallt ginn, op déi et keng Äntwerte gött, ass och e bëssen ze kuerz gegräff, well op déi meescht Froe gött et Äntwerten. Et muss ee just wäit genuch siche goen an et muss ee sech dann och emol eng Kéier an e wëssenschaftleche Paper aliesen.

A jo, eng Fiber ass méi einfach ze erkläre wéi 5G. Mee et gött awer Länner, an dat si grad déi Virreider an der Digitaliséierung, déi gewisen hunn, dass reng op Kabelen an der Strooss ze setzen éischer eng Technologie vu gëschter wéi eng vu muer wäert sinn.

Genausou verstinn ech net, wéi ee ka soen: „Majo, wéi soll een da säi Webbanking benotzen an Zukunft, wann een den Token net géif huelen?“ Éisch-

tens emol, den Token gött net ofgeschaaft, léif Kolleeginnen a Kolleegen. Dat ass esou eppes, wann eenzel Banke mengen, se missten dat maachen, dann ass dat eng Relation contractuelle tëschent deene private Banken an net dem Staat.

Ech si souwisou e grouse Fan dovunner, dass mer endlech géifen dee Monopol, dee staatleche Monopol vu LuxTrust opschloen an dass mer géife virgesinn, aneren ënnert der eIDAS-Direktiv Accès zu deem Marché ze gi vun der Signature électronique. Et géif och gutt do, wa staatlech Verwaltungen géifen eIDAS-konform elektronesch Ënnerschrëften akzeptéieren, eppes, wat se bäi Wäitem net iwwerall maachen. Da misste mer eis nämlech heibannen net iwwert den Toke vun enger privater Firma opreegen, mee mir kéinten eis ëm déi wichteg Saache këmmen, nämlech dorëmmer, d'Verwaltung méi no bei d'Biergerinnen an d'Bierger ze bréngen, anstatt sech heibanne Scheingefechter driwwer ze liwweren, ob eng Bank dann elo en Token oder e Mobile Token benotzt, ob se d'Scan-App benotzt.

Iwwregens, dat kann een och benotzen, ouni e Smartphone ze hunn. Da kritt een, änlech wéi en Token, esou e kleengt Gerät, mat deem een deen nammlechte QR-Code scanne kann an da kënn do e Code eraus. Dat heescht, och Leit ouni Smartphone kënnen an Zukunft nach um digitale Liewen deelhuelen, woubäi ech mer d'Fro stellen, ob dat wierklech déi Lutte ass, déi mer müssen hunn, well déi meescht Leit, déi digital participéieren, participéieren hautdesdaags iwwer Smartphonon an net méi iwwer Computeren.

Dat heescht, vläicht hu mer dee falschen Debat heibannen a mir müssen eis d'Fro stellen: Wéi kënnen mer d'staatlech Servicer méi einfach um Smartphone accessibel maachen?, wéi dass mer de Leit soen: „Ma Dir musst e Computer hunn, fir et kënnen ze benotzen.“ Well genau do ass de Problem. Meng Bom gött besser eens mat hirem Handy wéi mam Computer, deen am Büro steet, deen nëmmen all Jubeljoer eng Kéier ugemaach gött fir ze kucken, meeschtens fir d'Steiererklärung auszufüllen.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, wa mer eppes gesinn hunn an der Covidpandemie, dann: Datt d'Mënschen der Wëssenschaft net méi gleewen, well se mengen, dass d'Wëssenschaftler an d'Politik just mat der Industrie ënner enger Decke géife stiechen. Dat ass en Narrativ, deen net nei ass an dee mir och scho virun der Pandemie héieren hunn, wann et ëm de Klimawandel - dozou hu mer haut jo och eng Motioun - oder eeben ëm de 5G gaangen ass.

Mee elo fänken déi Sujeten un, sech mat de Covid-ängschten ze vermëschen. Ech sot et virdu schonn: Am Ufank gouf eis 5G versprach, elo si mer bei 2G, a mir lafen zu engem Glawen un ee risege staatleche Komplott zesummen, engem Komplott, deen d'Ëmwelt, d'Gesondheet an och d'Technik ëmfaasst, an dat alles op d'Käschte vun - Zitat - „den einfache Leit“.

Dat sinn dramatesch Entwécklungen, a mir müssen dat escht huelen! Mir dierfen dës Leit net einfach als Verréckten mat Aluhutt ofstempelen. Mir müssen op dës Leit an hir Ängschten agoen, wa mer net wëllen, dass se sech ëmmer weider vum Staat a vun eiser Demokratie distanzéieren.

Duerfir mussen mer iwwer all Schrëtt, deen am Beräich vun de 5G-Reseauen gemaach gött, transparent oplären an informéieren, fir nëmmen net de Verdacht opkommen ze loosse, eppes ze vertuschen. D'Kaart mat den Antennen ass e gudden éischte Schrëtt. Se kéint awer méi Donnéeën ëmfaassen, zum Beispill.

An deem Sënn ass et vläicht onglécklech, dass dësen Text elo an eng Phas fällt, an där tëschent Covid a Budget net méi vill ëffentlech Opmierksamkeet iwwregbleift. Mee mir si mat der Transposition vun der Direktiv scho méi wéi hannendran a konnten einfach net nach méi laang waarden. Mee dat soll eis awer elo net drun hënneren, iwwert de virleienden Text, dee jo wierklech extreem laang an duerfir net ganz lieserlech ass, ze informéieren. Nëmme wa mer transparent virginn, kënnen mer Verschwörungstheorië virbeugen.

Här President, ofschléissend wëll ech dann nach eemol resuméieren, dass d'Piraten mam Groussdeel vum virleienden Text averstane sinn, mee dass eis op e puer zentrale Punkten dach awer de Courage feelt, sech fir eng besser Interoperabilitéit staarkemaachen an natierlech d'Protektioun vun de Konsumentinnen a Konsumenten an der Privatsphär an de Mëttelpunkt ze stellen.

Duerfir kënnen mir de virleienden Text net matstëmmen. Mir wäerten eis enthalten. Ech soen lech Merci.

■ **M. Marc Goergen (*Piraten*).** - Ganz gutt!

■ **M. Fernand Etgen, *Président*.** - Merci villmools, Här Clement.

D'Regierung huet d'Wuert, den Här Premier- a Medieminister Xavier Bettel.

Prise de position du Gouvernement

■ **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre de la Digitalisation.* - Här President, erlaabt mer fir d'éischt, dem honorabelen Här Knaff e grouse Merci ze soe fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport. Ech mengen, et ass eent vun deenen décke Gesetzer, déi mer hei haut stëmmen. Et sinn 136 Artikelen. Et ass en décke Projet, et ass en technesche Projet, mee et ass awer och e ganz wichtige Projet.

Et ass hautdesdaags ..., mir wëssen et eis net méi virzestellen. D'Evolution vun der digitaler Welt ass eng, déi permanent ass, an d'Kommunikatioun an d'Infrastrukture vun der Kommunikatiounen, d'Service vun onser Gesellschaft gehéieren zum Alldag, zu Aktiounen. Wann ee kuckt - ech weess elo net méi, wéi een honorabelen Deputéierten dat virdu gesot huet -, dass se ëmmer weidergeet an dass d'Evolution permanent ass. Haut ass eng App eppes ... Wann ee virun zéng Joer vun enger App geschwat hätt, dann hätt ee gefrot: „Wat ass dat?“ Hautdesdaags gëtt de ganzen Dag geappet, et gëtt de ganzen Dag geschafft, et gëtt de ganzen Dag och mat där digitaler Welt e Kontakt gewaart.

Dës Crise sanitaire huet eis bewisen, wéi wichtig et ass. Ech hunn et schonn hei gesot an ech insistéieren nach eng Kéier: Déi Crise sanitaire huet bewisen, dass mer duerch déi digital Welt éischters awer och nach e bëssen Normalitéit konnten hunn an där Crise sanitaire. Ech denken un Teletravail, ech denken un Education, un den eLearning. Deen „e“ ass et virdrun ni ginn! Dach, mir hunn den E.T. aus eiser Jugend kannt, mee soss vill „e“ hu mer net kannt. Mee den „e“ ass haut eng Realitéit: eLearning, eSchooling, eWorking, eHealth; „e“, „e“, „e“, déi „e“ gehéieren hautdesdaags zum Alldag an dat ass och eng Realitéit.

A si hunn eis och erlaabt, an där Kris eppes ze hunn, wat awer eng vun de Composanten ass, déi ganz wichtig ass: Kontakt ze behalen. De Face-Time, ouni wëllen elo eng Pub ze maachen, oder de Webex oder egal wéi d'Méiglechkeet, fir a Videokontakt mat enger Persoun ze sinn, déi een net konnt a physischem Kontakt hunn, huet och ganz vill Leit aus der Isolationsbulle, wou se virdrun dra waren, erausbruecht. Dat heescht, et ass och eng richtig wierklech ganz grouss Realitéit.

Fir eis ass et och wichtig, dass an dës Legislatioun net nëmmen d'Toppoperateuren, vun deene mer jo ëmmer schwätzen - et gëtt ëmmer vun deem selwechte geschwat -, mee och déi OTten, dat heescht Over-the-Top-Players, endlech erakommen, zum Beispill WhatsApp an och Skype, mat deene Beispiller, déi ech och just gesot hunn, déi och eeben eng Realitéit hunn.

Mir gesinn och, dass do ëmmer méi - ëmmer méi esouguer! - doriwwer kommunizéiert gëtt! Ganz vill Leit ruffen nëmmen nach iwwer WhatsApp un, a souguer Verschiddener iwwert d'sozial Medien, wéi se dann erausfonnt hunn, dass se do och engem kennen uruffen, an net méi iwwert den normale Wee.

SMSen: Et wier net oninteressant, eng Kéier souguer ze analyséieren, wéi vill WhatsAppen am Verglach zu den SMSen verschéckt gi fir Chrëscht-dag a wou hautdesdaags scho vläicht méi iwwer WhatsApp oder iwwer Insta oder iwwer Messenger verschéckt gëtt wéi iwwert den normalen SMS; dat ass och eng Realitéit.

Erlaabt mer hei och ze soen: Wann et bis fonctiounéiert, da brauch een och Infrastrukturen. An ech weess, ech hunn et scho gemaach, mee ech wëll och zwee Leit hei en extrae Merci soen, well aus Lëtzebuerger Perspektiv sinn dat Leit, déi awer wichtig Acteure waren an deem Ganzen.

Deen een ass de Jean-Louis Schiltz. Ech mengen, wa mer haut wierklech eng Topinfrastruktur hunn, ass et och, well mer deemools e Minister haten - och wann den net a menger Partei ass -, den awer de Courage hat, fir ze soen: „Mir brauchen dat.“ Och wann deemools kee sech bewosst war, dass d'Fiber an all Infrastrukture wichtig waren, deemools huet de Lulu Schiltz et gemaach. A wa mer haut och topp klasséiert sinn, dann ass et eeben och, well hien deemools de Courage hat.

A mir sollen eis och bewosst sinn, an ech sinn elo bestëmmt jo net deen, deen hei elo express wëllt der CSV e Luef ginn, mee och d'Madamm Reding, ...

(Exclamations et approbation)

... d'Madamm Reding, wa mer haut am Digitalen, ...

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre de la Digitalisation.* - ... wa mer haut am Digitalen do sinn, wou mer sinn an Europa, ass och ... An, Madamm Reding, Dir hutt deemools jo en Titel kritt vun den Operateuren: Dir sidd jo net méi d'Madamm Viviane Reding, mee d'Madamm Viviane Roaming genannt ginn! Ma Dir sollt dat als Éierentitel huelen!

Deemools hate mir d'Chance, dass e Kommissär och zu Bréissel Efforte gemaach huet, fir dass och an deem digitale Beräich, am Telekommunika-

tiounsberäich viles géif gemaach ginn. Dowéinst er ass et fir eis wichtig, och dat hei ze ernimmen.

De Fait ass, an och duerch dës Reegel, dass mer e puer Saachen och änneren, déi wichtig sinn. Ech hu virdu vum Last Mile ... an et ass vu ganz ville Leit och geschwat gi vum Last Mile, et ass geschwat gi vum Vertikalen, vum Horizontalen, vun deem Last Mile, vun de wäissen Zonen. Duerfir hu mer jo och déi Strategie presentéiert! Déi Strategie ass nämlech wichtig, déi mer virun e puer Woche presentéiert hu vum Strategieausbau fir den ultrahaut débit, wou och all déi Punkte mat erakommen.

Ech hunn an där Strategie ..., an Dir wësst, dass jo och am Budget en Deel vum Budget virgesinn ass, fir eeben och - an dat ass och eng Fro, déi hei gestallt ginn ass - deene sozial Schwaachen entgéintzekommen.

Mir kënnen eis net erlaben, dass am Fong déi Fracture, an déi ass virdu beschriwwen ginn, déi digital Fracture eppes ass, déi eeben ofhänkt dovun, wou ech wunnen oder wéi vill Suen ech hunn. Dat geet net! Mir müssen et fäerdegbréngen, dass déi Fracture digitale hei zu Lëtzebuerg net Realitéit ass an dass op jidde Fall déi finanziell Ursach net déi ass, déi dann op eng Kéier d'Leit an den Eck dréckt, dass se och net kënnen do matmaachen. An dowéinst ass et fir eis wichtig, dass do och d'Initiative geholl ginn, fir dass och déi privat Investisseuren do investéieren.

Jo, dat ass dee mannsten attraktiven Deel ganz oft, well et verdéngt een net esou vill dorop. An duerfir ass et wichtig, dass mer do och aktiv ginn.

Ech hunn elo vun den Operateuren geschwat. Mee mir sollen awer och net vergiessen, dass deen doten Text immens wichtig ass fir de Client! Fir de Client. E puer Saachen, dat heescht, d'Informatioun, d'Recht op Informatioun gëtt gestärkt. Kommt, mir sinn eis eens: Wie vun eis huet schonn all déi Konditionne gelies, wann Der en Abo iergendzwoousch ënnerschreiw gitt? Keen. Keen! Et ass ëmmer eng Säit, zwou Säiten, souguer heiansdo dräi, véier Säiten. Dat, wat ee wëllt, ass d'Këscht opmaachen a säin Chip dramaachen an dass et lassgeet.

Dowéinst ass et wichtig, dass an Zukunft ee Recapitulatif am Fong vun deene wichtigste Punkte kënnt. Well ganz oft ass dat ganz kleng geschriwwen; en plus, muss ech lech zouginn, déi lescht Zäit, hutt Der gemierkt, brauch ech och e Brëll, well ech iwwerhaupt net gelies kréien ouni Brëll. Mee zweetens, well een einfach déi Gedold och net huet, fir dat ze liesen, wat alles kleng geschriwwen ass. An duerfir ass et och wichtig, dass do dee Recapitulatif kënnt.

A wann d'Informatiounsobligatioun net gemaach gëtt, dann ass och eng Méiglechkeet, d'Nullitéit vis-à-vis vun deem Kontrakt kënnen anzekloen. Dann ass d'Recht op Transparenz - dat ass och virdu gesot ginn, ech mengen vun Här Hansen, deen dorop insistéiert huet -, dass et awer wichtig ass, dass ee vergläiche ka mat deem, wat ech als Usage normalerweise hunn, an dass ech duerch d'Transparenz dann och eebe ka kucken, wéi een deen ass, dee mer am beschte passt mat deem Profil, deen ech och selwer hunn. Och e wichtige Punkt.

Bei eis geet och de Rendez-vous fir déi nei ultraschnell Internetleitung ..., dat ass och eppes, wat ganz wichtig ass. Virdrun huet d'Madamm Reding och geschwat vun de Pannen, do ass jo eng Motioun eran, mee hei ass bei de Rendez-vousen. Et kann net sinn, dass een e Rendez-vous kritt doheem, dann och nach Congé hëlt, doheem sëtzt an et waart een, an da kritt een no zéng Auer en Telefon: „Jo, mee et geet awer haut net.“ Dat heescht, duerfir ass och eng Contrainte hei virgesi fir d'Operateuren, dass do, wou se zousoen, wou d'Leit och Congé huelen, och dann d'Obligatioun ass ze presentéieren, a soss eeben eng Indemnitéit vun 100 Euro pro Dag - 100 Euro pro Dag! - Retard dann och soll gesprach ginn.

Et sinn och eng Rëtsch vu Punkten, an ech wëll dat och hei soen, Här President, déi dës Chamber, déi dës Chamber erabruecht huet an deen doten Text, déi net an der Direktiv stoungen! An ech wëll och hei der Chamber derfir Merci soen, dass se och deen een oder deen anere Punkt hei am Fong Verbesserung vis-à-vis vum Consommateur bruecht huet.

Mir brauchen eng Digitalisatioun, eng Transformatioun, déi och fir jiddwereen do ass. Mir sollen do och weider Frontrunner bleiwen.

Hei sinn eng Rëtsch vu Froen och gestallt gi vu verschiddene Kolleegen, zum Beispill zum Système d'alerte. D'Inneministesch stoung hei virun e puer Wochen, wou mer och gesot hunn, mir géifen dru schaffen. Soubal de Projet fäerdeg ass fir dee Système d'alerte, wäert dat och hei presentéiert ginn.

D'Aide-socialen hunn ech och scho virdu gesot. De Ministère de la Famille ass amgaangen, drun ze schaffen, fir deene Leit, fir déi et eebe finanziell soss méi schwéier gëtt, fir déi Konnexiounen kënnen ze kréien, do och kënnen ze hëllefen. Fir eis soll déi ganz Strategie - dat heescht, déi vertikal, dass de Kabel net ënnen am Keller sëtzt, mee och eropgeet,

an dass d'Leit och eeben d'Méiglechkeet kréie vum haut Débit - bis 2025 och eng Realitéit ginn.

Iwwert den 3G, iwwert de 4G, iwwert de 5G gëtt jo vill diskutéiert. Dës Regierung huet dës le départ eng Precautiounspolitik gehat. Mir hunn dës le départ eng Precautiounspolitik gemaach. An ech wëll just drun erënneren, dass mer hei zu Lëtzebuerg Normen hunn, déi siwemol bal ... Mir sinn op dräi, an d'Moyenne an Europa, plus ou moins, läit bei 20. Mir si bal 7-mol méi déif wéi déi meescht europäesch Länner, wat eis vläicht manner attraktiv fir deen een oder anere mécht. Mee soulaang een awer net all Informatiounen huet, soll een och virsiichteg dobäi bleiwen.

An Dir hutt virdu vum 5G geschwat. Dir wësst jo, dass och d'Regierung am Kader vu verschiddene Projekten do amgaangen ass, eeben ze kucken, wat d'Repercussiounen oder wat d'Inzidenz eeben ass vu 5G. An ech mengen, fir eis ass et ganz wichtig, duerch déi Projet-piloten eeben d'Effekter vun dësen Frequenzen och kënnen ze kennen. Dat ass fir de 26 Gigahertz, deen ass jo virdrun och d'Fro gestallt ginn, fir dass een och déi Informatiounen allegueren huet.

A wa mer bis do Decisiounen wëllen huelen, wäert selbstverständlech och eng Consultation publique organiséiert ginn, fir dat dann eeben zesummen ... An ech hunn ... Fir mech war et nämlech immens wichtig, dat mat der Gesondheitsministesch a mat der Ëmweltministesch zesummen ze presentéieren. Well et ass wichtig, dass ee versteet, dass hei net nëmmen en Aspect économique ass, mee och en Aspect sanitaire, en Aspect environnemental, an dass een do kuckt, zesumme konkret Léisungen ze fannen.

De Fait ass, mir kënnen net soen: „Et muss méi séier goen, mir brauchen méi Konnektivitéit.“ Alles „muss“! Ech muss kucken, dass ech ni Interferenzen kréien, wann ech e Film kucken, an op där anerer Säit awer soen ech, ech wëlt awer keen haut Débit hunn, ech wëlt keng Frequenzen hunn. Mir müssen do de richtigen Equiliber fannen. Mee Dir wësst, dass d'Precautioun ëmmer déi war, déi mer hunn, an net nëmmen den Attrait technologique oder den Attrait économique, an dass dat zesummen op eng Wo muss kommen.

Ech soen op jidde Fall all den Deputéierte Merci fir hir Interventiounen an ech soen och Merci der Chamber, dass dësen Text ka gestëmmt ginn, well Dir wësst, dass mer och soss vu Bréissel, also vum Kierchbiere, de béise Fanger gemaach kréien, dat heescht, vun der Kommissioun an da vun der Gerichter. Also merci fir d'Zoustëmmung, also op jidde Fall eng grouss Zoustëmmung, zu dësem Text.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président.* - An ech soen dem Premier- a Medieminister villmools Merci. D'Diskusioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7632. Den Text steet am Document parlementaire 7632¹².

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7632 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen. Elo komme mer zum Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 52 Jo-Stëmme bei 8 Enthaltungen ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Laurent Mosar), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Octavie Modert) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue.

Se sont abstenus : MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Motions

Da kéime mer zu de Motiounen, déi bei dësem Projet deponéiert gi sinn.

Fir d'éischt d'Motioun Nummer 1, wou et drëm geet, dass sech bei enger Pann muss engagéiert ginn, dass et bannent 24 Stonnen erëm soll funktionéieren. Wee wëllt nach zu dëser Motioun Stellung huelen? Den Här Pim Knaff.

■ **M. Pim Knaff** *(DP).* - Jo, Här President, merci fir d'Wuert. Ech géif och der CSV Merci soe fir déi Motiounen, déi se eragereecht huet. Wann Der erlaabt, da géif ech vläicht direkt zu deenen dräi Motiounen Stellung huelen.

Also wat déi éischt Motioun ugeet, wou et drëm geet, wéi gesot, Sanktiounen anzeféieren, wann de Service net géif funktionéieren, do si mer der Meinung, dass et méi effikass wär, de Problem vun der Défaillance de service iwwert d'Mediatioun vun dem ILR ze reegele wéi iwwert d'Gesetz.

Wéi an der Digicom och scho beschwat gi war, bestrooft een hei d'Soustraitanten. Den alternativen Operateur, deen net Propriétaire vum Réseau ass, kann net garantéieren, dass een innerhalb vu 24 Stonnen de Réseau gefléckt kritt. Do géif dann dee klengen Operateur a klengen Acteur bestrooft ginn. Voilà, dofir menge mer net, dass dat déi richtig Solution ass, well den ILR huet och weider keng Infoen driwwer, dass et Panne ginn hätt, déi méi wéi 24 Stonne gedauert hätten.

Wat déi zweet Motioun ugeet, do menge mer natierlech och, dass den ILR onbedéngt sollt eng Kommunikationscampagne lancéieren. Den ILR ass awer en independenten Regulateur a mir sinn dofir der Meinung, dass de Gouvernement do net soll interferéieren wéi déi Campagne soll gemaach ginn. Mir sinn awer der Meinung, dass den ILR, esou wéi et och hei vun deene meeschte Parteien gesot ginn ass, soll eng Campagne maachen, fir beschtméiglech iwwer hien an iwwer seng Pouvoiren ze informéieren.

A wat déi drëtt Motioun ugeet, de Recours collectif, do si mer der Meinung, dass mer à ce stade d'Aar-bechte vun der Kommissioun, déi sech ëm deen dote Problem këmmert a sech ëm d'Protection du consommateur këmmert, solle respektéieren an dofir elo net iwwer eng Arrière-porte eppes decidéieren, wat net mat de Kolleegen aus där Kommissioun beschwat ginn ass.

De Projet de loi iwwert de Recours collectif concernéiert de toute façon och d'Communication électronique. Dofir géif ech proposéieren, dass mer déi dräi Motiounen net géife stëmmen.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président.* - Merci, Här Knaff. Dann huet den Här Sven Clement d'Wuert gefrot.

■ **M. Sven Clement** *(Piraten).* - Merci, Här President. Zu der éischter Motioun: Bon et kann een déi Argumenter vum Pim Knaff elo hei novollzéien oder och net. Ech ka se éischer net novollzéien, well et ass jo esou: Wann de klengen Operateur um Réseau vun engem groussen ass, dann huet en och d'Méiglechkeet, dono Regressfuerderungen ze huelen. Gudde Moien, Här Deputéierte Bettel.

(Hilarité)

(Interruption par M. Xavier Bettel)

Dat ass ganz léif. Op alle Fall sinn ech der Meinung, dass een do wierklech kéint Regress huelen. Deementspriedend kann déi Fuerderung hei eisen Appui fannen.

Bei der zweeter Motioun muss ech éierlech soen, dass et eis net genau kloer ass, wat den ILR méi oder anescht sollt maachen. Dofir géife mir eis bei där enthalten.

A bei der drëtter Motioun kann ech dann d'Argumentatioun vun der Majoritéitsbank definitiv net verstoe wa mer hei opfuerderen, e Projet ze avancéieren, an dann d'Argument kënnt: „Ma mir mussen mat de Kolleegen aus där Kommissioun schwätzen.“ Ech kucken elo eng Kéier ronderëm mech: D'Bänke sinn haut gutt geféllt. Da kann een definitiv do Récksprooch huelen an da kann een dat och stëmmen, well déi Récksprooch géif dann erginn, dass een do sécher ganz séier kéint weiderkommen. Mir wäerten dat op alle Fall matstëmmen.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président.* - Merci, Här Clement. An dann huet den Auteur vun der Motioun d'Wuert gefrot, d'Madamm Viviane Reding.

■ **Mme Viviane Reding** *(CSV).* - Jo, Här President. Also ech si jo ëmmer oppe fir Argumenter. Mee fir keng Argumenter hunn ech net vill ze verstoen.

(Hilarité)

Déi éischt Motioun: Do geet et drëm, esou wéi ech dat erkläert hunn a menger Ried, dass mer genau dat maachen, wat eis däitsch Nopere maachen: Déi hunn e Gesetz - dat heescht Telekommunikationsmodernisierungsgesetz - an déi hu fir de Konsument en Droit ageschriwwen, dass 24 Stonnen, no deem de Konsument gemellt huet, dass den Internet net méi funktionéiert, d'Reparatur kënnt, ausser wann et e Cas de force majeure ass, selbstverständlich.

Also ech verstinn net, firwat dat bei eis net geet, wann et bei deenen anere geet. An d'Experienz weist jo just, datt déi kleng Operateure méi séier sinn an de Reparatüre wéi déi grouss Operateuren. Frot emol e bësselchen d'Leit dobaussen. Déi kënnen lech dat soen. Also dat heiten ass eppes, wat d'Leit brauchen! Déi, déi Homeschooling maachen, déi, déi doheem schaffen, déi, déi mat hirem Dokter a Verbindung sinn, déi brauchen dat. An de Premierminister huet et jo och ganz kloer gesot. Et geet dach net, datt een e Rendez-vous gemaach kritt an dann huet e sech fräigeholl, fir doheem ze sinn, an da kritt e gesot, dat géif awer elo net goen, se géifen net kommen. Mir mussen eis dach - an dat ass eis Pflicht a Schëllegkeet hei an där Chamber - ëm d'Leit këmmere!

■ **Une voix.**- Richteg!

■ **Mme Viviane Reding** (CSV).- An dat heiten ass indispensable fir d'Leit dobaussen! Dat ass déi Éischt.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **Mme Viviane Reding** (CSV).- Déi Zweet: Mer sinn eis alleguerten eens - an dat hunn e puer Riedner hei gesot - datt eise Regulateur, deen d'Responsabilitéit huet, fir Mediateur ze sinn zwëschent dem Konsument, deen eng Doleance huet, an der Entreprise, déi där Doleance net wëllt nokommen, eng gutt Saach ass.

Wat keng gutt Saach ass, dat ass, datt keen dat do-bausse weess. An dofir hu mer jo gesot: Da kommt, mir maachen eng Informatioun - den ILR mécht déi dann, kloer -, fir datt d'Leit dobausse Bescheed wëssen, datt se sech am Problemfall un den ILR kënnen richten - well dat wëssen d'Leit nämlech net -, ni plus ni moins. Entweder ass een derfir oder dergéint. Et kann een net derfir an dergéint sinn. Dat geet net. Also wann Der dergéint sidd, sidd Der dergéint datt d'Leit informéiert ginn. Wann Der derfir sidd, sidd Der derfir, datt d'Leit informéiert ginn.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **Mme Viviane Reding** (CSV).- Elo déi drëtt Motioun.

(**Brouhaha**)

Déi drëtt Motioun - dat hunn ech jo och erkläert - ass déi Fro vun de Sammelklagen. An dat ass jo net hei an d'Gesetz dragemach ginn, well erkläert ginn ass: Mer maachen eist eegent Gesetz nëmmen iwwer Recours collectif. Elo stinn awer an där Proposition de loi, déi d'Regierung op den Dësch geluecht huet fir de Recours collectif, déi hei Problematiken net dran. Elo froe mer dann hei an enger Motioun, datt déi Amendementer, déi ënnerwee si vun der Regierung - d'Regierung huet nämlech gesot, vu datt net alles an deem Gesetz steet, missten Amendementer kommen -, hei net solle vergiess ginn.

Entweder si mer als Deputéiert kapabel, d'Regierung eppes ze froen, wou d'Regierung och emol net dergéint ass, fir et ze maachen, ... Mir soe just: Vergiesst et net, an da kréie mer gesot, dat géif ofgeleent ginn. Also wannechgelift!

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Madamm Reding. Et ass keng weider Wuertmeldung méi do.

Da kënnen mer zum Vott vun deenen dräi Motiounen kommen. Fir d'éischt d'Motioun Nummer 1.

Vote sur la motion 1

D'Ofstëmme fänkt un. De Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

An dës Motioun ass bei 29 Jo-Stëmme géint 31 Nee-Stëmme ofgeleent.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Laurent Mosar), Paul Galles, Léon Gloden (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), M. Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Georges Mischo);

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser);

MM. Sven Clement et Marc Goergen;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Ont voté non: MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue.

(**Brouhaha**)

Da kéime mer zur Motioun Nummer 2.

Vote sur la motion 2

De Vott fänkt un. Elo maache mer de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

An d'Motioun Nummer 2 ass bei 27 Jo-Stëmmen, 31 Nee-Stëmmen an 2 Enthaltungen och ofgeleent.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Laurent Mosar), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Georges Mischo);

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser);

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Ont voté non: MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Max Hahn);

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue.

Se sont abstenus: MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Da kéime mer zum Vott vun der Motioun Nummer 3.

Vote sur la motion 3

De Vott fänkt un. Elo maache mer de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

An d'Motioun Nummer 3 ass bei 29 Jo-Stëmme géint 31 Nee-Stëmmen ofgeleent.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Laurent Mosar), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Georges Mischo);

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser);

MM. Sven Clement et Marc Goergen;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Ont voté non: MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue.

5. Heure d'actualité du groupe politique CSV au sujet des résultats de la 26e Conférence des parties à la Convention-cadre des Nations Unies sur les changements climatiques dite COP26

D'Chamber féiert haut de Mëtten eng Aktualitéitsstonn iwwert d'Resultater vun der COP26. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Max Hahn, d'Madamm Cécile Hemmen, den Här Carlo Back, den Här Fred Keup, d'Madamm Myriam Cecchetti an den Här Marc Goergen.

An d'Wuert huet elo den honorabelen Här Paul Galles als Vertrieeder vun der CSV-Fraktioun, déi dës Aktualitéitsstonn ugefrot huet. Här Galles, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

■ **M. Paul Galles** (CSV).- Merci villmools, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, d'Fro, déi sech haut den Nomëtteg stellt: Ass d'COP Flopp oder Topp? War et eng Blamage oder war et awer e

Succès? War et „bla, bla, bla“ oder huet et eppes bruecht? Ass d'Glas hannen um Enn hallef voll oder hallef eidel? Et ass op alle Fall mol e politesch Beispill, e gutt politesch Beispill fir eng Situatioun, wou tatsächlech e Glas, wat hallef eidel ass, zegläch och kann hallef voll sinn. Firwat ech der Meinung sinn, dass d'COP26 awer hannen um Enn trotzdem e Glas ass, wat hallef voll ass, well ech lech kuerz hei erklären. Ech si ganz fro, Madamm Ministesch, dass mer dat och haut den Nomëtteg hei kënnen mat lech debattéieren.

Villes, wat op der COP26 geschwat ginn ass, ass eigentlech ganz kloer. Den Challenge ass kloer, nämlech als Weltgemeinschaft d'Klimakris ze léisen an eise Beitrag als Länner an och als eenzel Bierger ze leeschten.

D'Zil ass och ganz kloer, nämlech d'Paräisser Ofkommes anzehalen: 1,5-Grad-Celsius-Erwärmung par rapport zur preindustrieller Zäit, oder nach allerechstens 2 Grad Celsius, mee wierklech am beschten 1,5 Grad, dat, wat sech op der COP26 nach eng Kéier als Zil gesat ginn ass.

An d'Prozedur ass och ganz kloer: Sech als ganz Welt ze treffen, gemeinsam Ziler ze definéieren, an d'Länner zrëckzegoen, do déi eenzel Ziler dann ze ratifizéieren, an national Musek ëmzesetzen, dann erëm zrëckzekommen, sech erëm zesummenzesetzen an ze kucken, ob een um richtige Wee ass, an da wann néideg nozejustéieren. Och d'Verantwortung ass mëttlerweil ganz kloer: Et geet ëm eis Zukunft, et geet ëm d'Zukunft vun eise Kanner an eise Kandskanner an et geet drëms, Kippunkten ze vermeiden, déi, wa mer se net vermeiden, eeben esou kippen, dass se herno wäerten irreversibel sinn.

An dobäi, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, gëtt et ganz vill Ënnerstëtzung bei der Sich, fir déi doten Ziler ze erreechen. An zwar ass d'Wëssenschaft och ganz kloer. D'Rapporte vun der IPPC ginn all Joer méi dättelech, an deem, wat se eis mat op de Wee ginn. D'Technologie kann eis immens vill hëllefen. Mir sinn an engem Zäitalter vun enger nach ni gekannter Technologie a Fuerschungsaktivitéit. Och dat moralescht an emotionaalt Verantwortungsgëfill gëtt ëmmer méi kloer fir eis alleguerten, well et ass jo psychologesch ganz kloer: Wann een iwwert d'Klimakris schwätzt, dann ass ee méi engagéiert, wann et op eemol „in my backyard“ ass, wann ee selwer dovun betroffen ass. Dat ass eng ganz al psychologesch Léier. A leider ass et mëttlerweil och esou, dass Lëtzebuerg mat deenen Naturkatastrophen, déi hei geschéien, och direkt betroffen ass.

Dann ass et och ganz kloer, dass dee weltwäiten Austausch eis elo scho kloer Weeër gewisen huet, wéi mer kënnen weiderkommen. D'Politik weess eigentlech u sech, wat den ideale Wee wär. Et ass also villes ganz kloer.

Ech wëll hei och eng Kéier kuerz skizzéieren - an ech wëll dem Carlo Back villmools Merci soe fir déi ganz frëndschaftelech Zesummenaarbecht während där Zäit, wou mer zesummen op der COP26 waren -, wat mir als Parlamentarier eigentlech do als Aufgab haten.

Mir hunn eis dräi Aufgabe gestallt.

Mir waren dobäi beim parlamentareschen Treffe mat all de Parlamentarier aus deenen anere Länner a kruten do ganz interessant Informatiounen, zum Beispill huet och de President vun der Assemblée parlementaire vum Conseil de l'Europe, deen elo virun e puer Deeg nach hei bei eis an der Chamber op Besuch war, deemools eng ganz vill beuechte Ried gehalten.

Mir kruten awer och iwwer aner Länner erzielt, zum Beispill huet Madagaskar eng ganz staark Interventioun doriwwer gemaach, dass a sengem Land schonn de Klimawandel, d'Klimakris, dozou féiert, dass Mënsche mat hirem Liewe musse bezuelen, an eis alleguerten dättelech gemaach, dass de Klimawandel mëttlerweil scho leider eng Fro vu Liewen an Doud ginn ass.

Mir haten awer och d'Méiglechkeet - an dat ass deen zweete Punkt -, eeben Negociatiounen vun der Regierung matzëkréien. An och hei nach eng Kéier e Merci un lech, Madamm Ministesch, an un déi Lëtzebuurger Delegatioun, dass mer während deenen Deeg d'Geleeënheet haten, mat lech am Austausch ze sinn an och d'Geleeënheet haten, Gesprécher ze féieren an doduerch e bëssen hannert d'Kulissen ze gesinn an ze gesinn, wéi Dir schafft a wat Dir alles gemaach hutt. An och nach eng Kéier e Kompliment a Respekt fir Ären Asaz an deem ganze Beräich vun der Loss-and-Damage-Prozedur, wou Dir d'Aufgab kritt hutt, mat Jamaika zesummen, ze facilitéieren.

Dat Drëtt war eis Aufgab, eis ze treffen an och Méiglechkeeten ze schafen, fir eis mat den Aktivisten, den Organisatiounen an der Zivillgesellschaft auszutauschen. An ech hat mer och eng Kéier en Dag Zäit geholl, fir an d'Greenzone ze goen, déi zwar leider e gutt Stéck ewech war vun der Bluezone, do wou déi politesch Entscheedunge getraff gi sinn. Do zum Beispill hat ech d'Geleeënheet, mat deene Jonken zesummen ze schwätzen, déi mam

Vëlo vu Lëtzebuerg bis op Glasgow gefuer waren. Déi si richteg impressionnant.

Ech hat och d'Geleeënheet, déi Leit kennenzeléieren vun de Jeunes Scientifiques, déi och op d'COP26 invitéiert gi ware vun der Regierung, fir dat Ganzt matzeerliewen. Ech hat d'Geleeënheet, dobäi ze sinn, wéi eng Lëtzebuurger Entreprise den Nohaltegkeetspräis krut fir hiert Gebai, hiren neie Firmesëtz - e Präis, dee wierklech ganz impressionnant ass -, an och, fir en Austausch mat Journalisten ze flegen.

Dat alles ass héich interessant fir eis gewiescht. Trotzdem muss ee soen, dass déi COP26 natierlech och vill Energie kascht. Et ass villes erreecht ginn. Dat 1,5-Gradzil ass kloer definéiert ginn. Et gouf en Accord iwwert de Kuelenausstigt, dee leider am leschte Moment vun Indien a vu China nach e bësse verwässert ginn ass. Et gouf ganz kloer Determinatiounen, fir d'Hëllef fir déi aarm Länner an och fir d'Loss-and-Damage-Prozedur anzelauden. Et gouf Accorden iwwert d'Methanreduzéierung, iwwert d'Ofholzungsreduzéierung, oder souguer de -stopp, an esou weider an esou virun.

An trotzdem, an dorop wëll ech awer och nach kuerz agoen, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här President, gëtt et och e puer Elefante souzesoen am Raum, „elephants in the room“: déi Froen, déi ëmmer iergendwéi am Hannerkapp da matschwielen an awer dozou féieren, dass een net zu deenen Accorde fënnt, déi een eigentlech kéint a misst zesumme fannen.

Ech wëll se kuerz benennen:

Den éischten Elefant am Raum, dat war ëmmer déi Fro: Woufir solle mir dann iwwerhaupt matmaachen, wann net déi ganz Welt matmécht? An Indien a China hunn do kee gutt Beispill ginn zum Schluss. An déi Fro muss een awer kloer beäntweren. Mir maache mat, och als klengt Lëtzebuerg, well all Land hannen um Enn wäert gefuerdert gi matzemaachen, och mir. An et ass kloer, dass mir als Lëtzebuerg och nach eng Kéier an der ganzer Dynamik vun der EU mat dra sinn. An ech hat och op der COP26 d'Geleeënheet, bei engem Side-Event dobäi ze sinn, eeben iwwert déi dynamesch Roll vun der EU. Dat war deemools mat der rietser Hand vum Frans Timmermans, dat war héich interessant, fir ze gesinn, wat d'EU alles mécht.

Den zweeten Elefant am Raum ass d'Fro vun der historescher Verantwortung. No hanne gekuckt, hu mir eng Verantwortung fir dat, wat elo schonn als Klimaschutz op ville Plazen op der Welt eigentlech scho passéiert, an natierlech no vir gekuckt: Wat ass dann elo eis Verantwortung als Lëtzebuerg mëtten an der EU?, fir och weltwäit dofir ze suergen an dobäi ze hëllefen, dass mer weiderkommen an der Bekämpfung vun der Klimakris.

An och hei ass et dättelech ginn, dass mer net dee selwechte Feeler därefer maache wéi elo an der Coronakris. Et ka jo net sinn, dass awer herno déi industrialiséiert Länner sech alleguerte mat Impfstoff wonnerbar agedeckt hunn, a mir freeën eis doriwwer, mee awer gläichzäiteg - an dat ass elo eppes, wat ech virun e puer Deeg op „Our World in Data“ nagesicht hunn - nëmme 6% vun de Leit aus deene méi aarme Länner bis elo d'Méiglechkeet haten, eng éischt Impfdosis ze kréien. Déi Solidaritéit, déi muss elo an der Klimakris eng ganz aner sinn.

En drëten Elefant am Raum ass déi Fro vun der ökonomescher Rentabilitéit, vun der Transitioun, vum Bekämpfe vum Klimawandel. An ech mengen, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här President, dass dat déi entscheidend Fro wäert gi vun der nächster Zäit, nämlech, d'Klimapolitik erauszehuelen aus dem Raum vum Ideologeschen a vun der Moral an och vläicht vun der Politik, eriwuer an déi Fro: Wéi gëtt se ekonomesch gestaltet a wéi muss ee se juristescht gestalten? An de Conseil de l'Europe, beziungsweis d'Assemblée générale, d'Assemblée parlementaire vum Conseil de l'Europe huet do a leschter Zäit villes ausgeschafft, fir och dem Conseil de l'Europe Iddien ze ginn, wéi se sech juristescht nei kënnen opstellen.

Déi Fro, wéi et ökonomesch wäert gestaltbar sinn, wäert déi entscheidend Fro gi vun der nächster Zukunft. Och hei ass et kloer, dass déi erneierbar Energie mat der Zäit ëmmer méi bëleg wäerte ginn. An et ass och kloer an der Tëschenzäit duerch Rapporten, duerch wëssenschaftelech Recherchen, dass Näschtmaachen elo méi deier gëtt, wéi wa mer elo agräifen an elo eppes maachen. Dat sinn also Suen, déi et sech lount, elo ze investéieren.

An dee leschten Elefant, deen am Raum steet, ass oft d'Fro nom qualitative Wuesstum. Wéi kënnen mer beschtméiglech dee Wuesstum, dee mer wellen - an et ass kee Plädoyer géint Wuesstum -, entkoppele vun CO₂-Emissiounen? Wéi kann eise Wuesstum wierklech qualitativ ginn?

Nach eng Kéier, et ass net géint de Wuesstum, mee et geet drëms, qualitativen, nhaltege Wuesstum ze hunn, deen CO₂-neutral gëtt an deen och nach en plus dozou féiert, dass et e PIB du bien-être ass, nämlech dass et de Leit dobäi gutt geet an dass se glécklech sinn.